

ZWIĄZEK SYBIRAKÓW

ZARZĄD GŁÓWNY

Komunikat
2/156

Warszawa 2025

Szanowni P.T. Prezesi Oddziałów i Kół
Prosimy o zaznajamianie z treścią Komunikatu
wszystkich członków Zarządu i Związku

Redakcja:
Marian Boczar

Projekt okładki:
Katarzyna Boczar

Copyright © by Związek Sybiraków Zarząd Główny 2025
e-mail: biuro@sybiracyzg.pl

Szanowni Państwo
z relacjami na bieżąco można zapoznać się
na stronie internetowej Zarządu Głównego Związku Sybiraków

www.sybiracyzg.pl
jak również na profilu społecznościowym Facebook
Zarząd Główny Związku Sybiraków

ISSN 1508-0676

Nakład 200 egz.

Związek Sybiraków Zarząd Główny
00-021 Warszawa, ul. Chmielna 15 lok. 108, tel. 22 827 93 71
Konto bankowe PKO BP S.A. I O/Warszawa
Nr 85 1020 1013 0000 0502 0149 8617

Szanowni Państwo

*Święta Bożego Narodzenia
to niezwykle czas przepełniony radością
i ciepłą atmosferą.*

*Życzymy, aby były one wyjątkowe
a chwile spędzone razem z rodziną
były magiczne, ciepłe i niezapomniane.*

*Niech Nowy 2026 rok przyniesie wiele zdrowia,
radości i wytrwałości na każdy dzień.*

*Życzy
Zarząd Główny
Związku Sybiraków*

Wspieranie działań archiwalnych 2024

Rok 2025 to kolejny rok, w którym dzięki dofinansowaniu Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych Związek Sybiraków Zarząd Główny może realizować zadanie opracowania i udostępnienia kwestionariuszy członków ZS.

Dotacja „Wspieranie działań archiwalnych 2025” pozwoli na zwiększenie dostępu do zbioru o kolejne 10 tys. kwestionariuszy. Obecnie trwają intensywne prace nad wprowadzaniem opracowanych jednostek archiwalnych do Zintegrowanego Systemu Informacji Archiwalnej oraz Otwartego Systemu Archiwizacji – dwóch systemów, które służą inwentaryzacji materiałów archiwalnych.

Zapraszamy do odwiedzania archiwum Związku Sybiraków oraz przeglądania naszych zbiorów online, które udostępniamy na portalu Zbiory Społeczne pod adresem

https://zbioryspoleczne.pl/archiwa/PL_1071?tab=resource

*Zadanie publiczne jest współfinansowane ze środków
otrzymanych od Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych*

ARCHIWA
PAŃSTWOWE

„Jeśli zapemną o nich,
Ty, Boże na niebie,
Zapemną o nasie”

A. Mickiewicz

ZWIĄZEK SYBIRAKÓW

ZARZĄD GŁÓWNY

ul. Chmielna 15 lok. 108, 00-021 Warszawa, tel. 22 827 93 71
Konto bankowe: PKO BP 1 O/Warszawa 85 1020 1013 0000 0502 0149 8617

Warszawa, 15/10/2025

Sz.P. Lech Parell
Szef Urzędu do Spraw
Kombatantów
i Osób Represjonowanych

Skonsumuj Panie Ministrze!

W imieniu Zarządu Głównego Związku Sybiraków składam serdeczne podziękowania Panu Ministrowi za umożliwienie członkom naszego Związku udziału w uroczystościach w Uzbekistanie i Kazachstanie związanych z 85. rocznicą napadci Związku Sowieckiego na Polskę.

Dla wielu Sybiraków była to głęboko poruszająca, sentymentalna podróż w miejsca, w których spędzili dzieciństwo i młodość a także, lata poniewierki, głodu i rozłąki. Stąpali po ziemi, na której w gulagach zginęło wielu towarzyszy niedoli, i z wdzięcznością oraz pokorą dziękowali Bogu za ocalenie i szczęśliwy powrót do Ojczyzny. Tym mocniej pochyłali głowy nad grobami żołnierzy i ich rodzin spoczywających na tych ziemiach — tych, którym udało się dotrzeć do Armii Generała Władysława Andersa z nadzieją odzyskania wolności i powrotu do Polski, lecz których organizmy, wycieńczone niewolą, nie zdołały udźwignąć trudu marszu do wolnej Ojczyzny.

Dla pozostałych uczestników była to wyprawa pełna refleksji nad doświadczeniem zniewolenia przez reżim komunistyczny, czas wspomnień o latach spędzonych na Nieludzkiej Ziemi, ale także umocnienia pamięci, która łączy pokolenia i buduje naszą wspólnotę.

Ze szczególną wdzięcznością kieruję słowa uznania do całego Zespołu Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych. Państwa życzliwość, wrażliwość na potrzeby uczestników oraz wzorowa organizacja każdego etapu podróży sprawiły, że mogliśmy przeżyć te dni w poczuciu bezpieczeństwa, troski i godności. Doceniamy zarówno profesjonalizm, jak i serce i duszę włożone w przygotowanie oraz realizację programu.

Z wyrazami wdzięczności i szacunku

[Podpis]
Szef Urzędu do Spraw
Kombatantów
i Osób Represjonowanych
Krzysztof Jędrzejko

UCHWAŁA**SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

z dnia 30 lipca 2025 r.

w sprawie przesiedleń ludności polskiej z terenów wschodnich**II Rzeczypospolitej Polskiej**

W tym roku przypada 80. rocznica konferencji jałtańskiej, podczas której alianckie mocarstwa przesądziły o kształcie terytorium państwa polskiego. W wyniku porozumień wytyczone zostały nowe granice, skutkiem czego była utrata niemal połowy ziem II Rzeczypospolitej Polskiej. Na mocy decyzji Stalina zostały one przyłączone do państwa sowieckiego. Na utraconych obszarach pozostały miliony Polaków, którzy w rezultacie tych postanowień mieli zostać przesiedleni na nowe terytoria państwa polskiego w ramach tzw. repatriacji. Przesiedlenia rozpoczęły się już w 1944 r. wskutek porozumienia podpisanego przez marionetkowy Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego ze Związkiem Sowieckim. W następnych latach do Polski przybyły niemal 2 miliony obywateli polskich, którzy w większości zostali osiedleni w zachodnich i północnych częściach Polski. Masowe przesiedlenia ludności polskiej były skutkiem rozpętania przez Niemcy II wojny światowej oraz pozostawienia Polski po wojnie w strefie wpływów Związku Sowieckiego.

Akcja przesiedleńcza ludności prowadzona przez władze sowieckie przebiegała w trudnych warunkach. Wymagała od przesiedlonych budowania nowego życia niemal od podstaw, na obcej ziemi, zniszczonej przez działania wojenne oraz akcją rehabilitacyjną prowadzoną przez Armię Czerwoną.

Senat Rzeczypospolitej Polskiej, pamiętając o przesiedlonych Polakach, wyraża im wdzięczność za kultywowanie pamięci i podtrzymywanie tradycji swoich małych ojczyzn oraz zaangażowanie w powojenną odbudowę Ojczyzny.

Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

MARSZAŁEK SENATU**Małgorzata KIDAWA-BŁOŃSKA**

Szkolny Konkurs Wiedzy o Patronie w Nowym Sączu

5 marca 2025 r. w Zespole Szkół Nr 2 im. Sybiraków w Nowym Sączu, odbył się finał Konkursu Wiedzy o Patronie Szkoły. Po szkolnych eliminacjach klas pierwszych do finału zakwalifikowało się pięć najlepszych klas: 1A, 1B, 1D, 1T i 1H.

W trakcie rywalizacji uczniowie nie tylko wykazali się znakomitą wiedzą o Patronie Szkoły, ale również dzielili się swoimi refleksjami na temat trudnej historii polskich Sybiraków.

Jury: Kazimierz Korczyński – Prezes Związku Sybiraków, Antonina Dzikowska – Prezes Stowarzyszenia Pamięci Zesłanych na Sybir Barbara Fyda – wicedyrektor szkoły, Dorota Pietruszka nauczyciel historii, oceniało wiedzę uczestników konkursu.

Zmagania były pełne emocji, a poziom uczestników bardzo wyrównany. Gratulujemy wszystkim uczestnikom konkursu.

Tekst i zdjęcia: **Renata Górka**

**Spotkanie Sybiraków z młodzieżą
w Katolickiej Szkole Podstawowej
im. Św. Jana Pawła II w Gorzowie Wielkopolskim
w ramach projektu „Silni Polską!”**

19 marca 2025 r. w Katolickiej Szkole Podstawowej im. Św. Jana Pawła II w Gorzowie Wielkopolskim odbyło się wyjątkowe spotkanie z Sybirakami, zorganizowane w ramach projektu „Silni Polską!”. W wydarzeniu uczestniczyli uczniowie nie tylko gospodarzy, ale także przedstawiciele innych gorzowskich szkół, którzy mieli okazję wysłuchać świadectw osób zesłanych na Syberię, gorzowskich Sybiraków: Jadwigi Ostrowskiej, Marii Dratwińskiej i Wiesława Szlachciuka.

Spotkanie rozpoczęło się wystąpieniem dyrektora Szkoły Ilony Maścianicy. W programie znalazł się Hymn Sybiraków wykonywany przez chór szkolny przy udziale wszystkich obecnych. Podczas spotkania uczniowie mieli okazję zapoznać się z historią wybuchu drugiej wojny

światowej, a także wysłuchać opowieści o pierwszych wywózkach na Sybir, przekazanej przez Jadwigę Ostrowską. Wiesław Szlachciuk ilustrował na żywo trudną historię tamtych lat, zapoznał uczniów z okolicznościami powstania Armii gen. Andersa i niezwykłą historią Niedźwiedzia Wojtki – dzielnego towarzysza polskich żołnierzy. Kolejne zagadnienia, dotyczące deportacji Polaków na Sybir po II wojnie światowej oraz powrotów do Polski zostały omówione przez Marię Dratwińską. Relacje Sybiraków stanowiły żywą lekcję historii.

Uczniowie z przybyłych szkół gorzowskich oraz z okolicznych gmin aktywnie uczestniczyli w spotkaniu – rozwiązywali historyczną krzyżówkę, pracowali z mapą oraz brali udział w konkursie plastycznym. Dużym zainteresowaniem cieszyła się również wystawa zdjęć pomników Niedźwiedzia Wojtki z różnych miejsc w Polsce i Europie.

Projekt „Silni Polską!” organizowany przez Biuro Edukacji Narodowej Instytutu Pamięci Narodowej ma na celu budowanie postaw patriotycznych i przybliżanie młodym pokoleniom losów Polaków, którzy mimo przeciwności losu pozostali wierni ojczyźnie. Konkurs łączy edukację z aktywnością, dając młodzieży możliwość nie tylko poznania historii, ale także jej promowania wśród lokalnej społeczności. Pozwala to wzmocnić tożsamość narodową i zbudować silniejsze więzi z przeszłością. Spotkanie z Sybirakami było jednym z kluczowych elementów tego przedsięwzięcia, pozwalając na bezpośredni kontakt z żywą historią.

Dyrekcja szkoły oraz organizatorzy wydarzenia podziękowali Sybirakom Marii Dratwińskiej, Jadwidze Ostrowskiej, Wiesławowi Szlachciukowi oraz Ewie Rawie – prezes Oddziału Związku Sybiraków w Gorzowie Wielkopolskim – za obecność, wzruszające historie oraz niezwykle ważną lekcję patriotyzmu i pamięci. Spotkanie zakończyło się symbolicznym wręczeniem pamiątkowych podziękowań oraz wspólnym zdjęciem na znak jedności i pamięci o przeszłości.

Opracowała: **Ewa Rawa**

W Augustowie szanują odchodzące pokolenie!

14 lutego 2025 r. rozpoczął się upamiętnieniem żołnierzy Armii Krajowej przy budynku tzw. Domu Turka, gdzie przedstawiciele samorządu lokalnego oraz środowisk patriotycznych z powiatu augustowskiego złożyli kwiaty i zapalili znicze, oddając hołd Armii Krajowej. W wydarzeniu brała udział delegacja Związku Sybiraków Oddziału w Augustowie.

Natomiast tego samego dnia wieczorem wzięliśmy udział w spotkaniu przygotowanym z okazji Walentynek przez Klub Historyczny im. Armii Krajowej działający przy II Liceum Ogólnokształcącym im. Polonii i Polaków na Świecie w Augustowie, ze wsparciem Instytutu Pileckiego w Augustowie. Po raz kolejny środowisko Sybiraków i Akowców zostało zaproszone, by wręczyć im symboliczną walentynkę.

Jak podkreśliła Pani prezes Klubu p. Danuta Kaszlej, data nie została wybrana przypadkowo, gdyż 14 lutego obchodzimy Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Armii Krajowej.

Nieliczni już Sybiracy ze Związku Sybiraków Oddziału w Augustowie na czele z prezes Anną Jakucewicz oraz członkowie Stowarzyszenia Łagierników Armii Krajowej Koła w Augustowie z prezesem Zbigniewem Kaszlejem byli bardzo wzruszeni, gdy otrzymywali piękne życzenia i walentynki. Udział młodzieży i nauczycieli ze Szkoły Podstawowej nr 6 im. Armii Krajowej w Augustowie wraz z dyrektorką p. Henryką Rzepecką, którzy przygotowali walentynki oraz Koła Wnuków Sybiraków ze Szkoły Podstawowej nr 2 im. Zygmunta Augusta w Augustowie z opiekunem p. Danutą Gregorowicz, którzy przygotowali oprawę artystyczną, niewątpliwie podniósł rangę spotkania. Panowała serdeczna atmosfera, a uściskom i rozmowom przy pysznym poczęstunku nie było końca. Nie obyło się bez pieśni patriotycznych i biesiadnych, śpiewanych przez zgromadzonych uczestników przy akompaniamencie akordeonu. To spotkanie pokoleń zaszczycił swoją obecnością burmistrz miasta Augustowa p. Mirosław Karolczuk, któremu jesteśmy zawsze wdzięczni za wsparcie sybirackich inicjatyw.

To wzruszające spotkanie pozostanie na długo w naszej pamięci i cieszymy się, że młode pokolenie potrafi uszanować tych, od których mogą się uczyć patriotyzmu.

Opracowała: **Anna Jakucewicz**

XXII Międzyszkolny Konkurs Poezji Sybirackiej im. Mariana Jonkajtysa

W piątek 28 marca 2025 r. w Zespole Szkół nr 2 im. Sybiraków w Nowym Sączu, odbył się XXII Międzyszkolny Konkurs Poezji Sybirackiej im. Mariana Jonkajtysa pod Honorowym Patronatem Prezydenta Miasta Nowego Sącza – Ludomira Handzla.

Z uwagi na bardzo wysoki poziom konkursu, jury w osobach Kazimierz Korczyński – Prezes Związku Sybiraków, Antonina Dzikowska – Prezes Stowarzyszenia Pamięci Zesłanych na Sybir oraz członek Stowarzyszenia – Maria Orczykowska, miało duży problem w wyborze laureatów.

Dzięki takim konkursom nie zapominamy o Sybirakach i czcimy pamięć Tych, co przeżyli zesłania i Tych, którzy na zawsze zostali na „niehumanitarnej ziemi”.

Wszystkim uczestnikom oraz opiekunom z całego serca dziękujemy za obecność. Nagrodzonym serdecznie gratulujemy i mamy nadzieję, że co roku będzie taka duża liczba uczestników.

Tekst i zdjęcia: **Renata Górka**

XXXII Zjazd Związku Sybiraków Litwy z udziałem Sybiraków z Polski – Kowno, 29 marca 2025 r.

29 marca 2025 roku w Kownie na Litwie odbył się XXXII Zjazd Związku Sybiraków Litwy. W wydarzeniu uczestniczyli Sybiracy, ich rodziny, przedstawiciele organizacji kombatanckich oraz sympatycy pamięci historycznej. Uroczystość miała charakter międzynarodowy – szczególną rangę nadała jej obecność delegacji Sybiraków z Polski.

Na zaproszenie Zarządu Głównego Związku Sybiraków i Osób Represjonowanych Litwy w Zjeździe uczestniczyła delegacja Sybiraków z Polski w osobach prezesa Zarządu Głównego Kordiana Borejko, wiceprezesa Oddziału Związku Sybiraków we Wrocławiu Romana Janika oraz członka Zarządu Głównego Antoniego Ratowta z Oddziału Związku Sybiraków w Gorzowie Wielkopolskim. Obecność polskich Sybiraków była wyrazem solidarności z rodakami na Litwie, których losy również zostały naznaczone dramatem zesłań i sowieckich represji.

Uroczystości rozpoczęły się w auli Domu Oficera. Po wprowadzeniu sztandarów zebranych przywitał prezes Zarządu Sybiraków Litwy Gvidas Ratkauskas. Osoby zabierające głos w swoich przemówieniach nawiązywały do bohaterskich postaw Sybiraków i długoletnich walk litewskich partyzantów przeciw władzy radzieckiej. Prezes Zarządu Głównego Kordian Borejko w swoim wystąpieniu nawiązał do bohaterstwa Matek Sybiraczek, które walczyły o zdrowie i życie swoich dzieci. Prezes Roman Janik zaprosił Sybiraków z Litwy i Łotwy na uroczystości „Golgota Wschodu”, które odbędą się w kwietniu we Wrocławiu. Zjazd uświetnił chór złożony z Sybiraków.

Obchody zakończyły się uroczystym obiadem. Spotkanie przebiegło w miłej i serdecznej atmosferze.

Zjazd był nie tylko okazją do wspólnej refleksji, ale także do umocnienia więzi pomiędzy środowiskami Sybirackimi z Litwy i Polski oraz

omówienia możliwości dalszej współpracy na polu edukacji i pielęgnowania pamięci historycznej.

Opracował: **Antoni Ratowt**

Uroczystość w Zespole Szkół Technicznych i Ogólnokształcących z Oddziałami Integracyjnymi im. Stanisława Staszica w Białymstoku.

W dniu 10.04.2025 r., w Zespole Szkół Technicznych i Ogólnokształcących z Oddziałami Integracyjnymi im. Stanisława Staszica w Białymstoku odbyła się uroczystość poświęcona kultywowaniu pamięci o Zesłańcach Sybiru, w ramach realizacji programu „**Ocalić od zapomnienia**” oraz III Memoriału im. Tadeusza Chwiedzia – „Śladami Pamięci Zesłańców Sybiru”.

Marsz Sybiraków w wykonaniu chóru szkolnego rozpoczął tą doniosłą uroczystość.

Organizatorem wydarzenia był Związek Sybiraków Oddział w Białymstoku, Podlaskie Stowarzyszenie Pamięci Zesłańców Sybiru we współpracy z dyrekcją szkoły oraz gronem pedagogicznym. Spotkanie miało charakter edukacyjno-patriotyczny i zgromadziło młodzież szkolną, nauczycieli, zaproszonych gości, przedstawicieli środowiska Sybirackiego oraz lokalnych instytucji.

W programie uroczystości znalazły się wystąpienia zaproszonych gości, w tym Prezydenta Miasta Białegostoku Tadeusza Truskolaskiego i zastępcy kuratora oświaty, przedstawicieli Związku Sybiraków Jolanty Hryniewickiej i Tadeusza Beszty-Borowskiego, którzy na podstawie

obrazów „Panoramy Golgoty Wschodu” autorstwa Dymitra Grozdewa, przybliżyli młodzieży tragiczne losy Zesłańców oraz znaczenie pielęgnowania pamięci o ofiarach deportacji na Sybir.

Przekazane osobiste doświadczenia zmobilizowały uczniów do zadawania pytań, co świadczyło, że doświadczenia i przeżycia Sybiraków pozostały w ich pamięci. Zespół muzyczny „Wolność” zaprezentował patriotyczne pieśni, które w poruszający sposób oddawały dramatyzm sybirackich losów oraz heroizm tych, którzy przetrwali zesłanie.

Szczególne miejsce w wydarzeniu zajęła część poświęcona postaci śp. Tadeusza Chwiedzia – zasłużonego działacza Sybirackiego, który przez całe swoje życie zabiegał o zachowanie pamięci o zesłańcach i ich rodzinach.

W ramach Memoriału, uczniowie i zaproszeni uczestnicy udali się do miejsc pamięci zlokalizowanych w Białymstoku, symbolicznie „Śladami Pamięci Zesłańców Sybiru”, oddając hołd ich cierpieniu i odwadze.

Spotkanie z córką śp. Tadeusza Chwiedzia, Elizą Borecką-Kas, jej pełne wzruszenia słowa o pamięci ojca i podziękowanie za organizację Memoriału, poruszyły wszystkie serca.

Rozstrzygnięcie konkursu literackiego skierowanego do uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych, podsumowanie questu historycznego dla młodzieży „Śladami Pamięci Zesłańców Sybiru”, wręczenie nagród oraz podziękowań, zakończyło tę część uroczystości.

Przejsie do tablicy memoratywnej, poświęconym patriotom polskim, zesłańcom na Sybir, umieszczonej na ścianie budynku, dawnym więzieniu carskim, złożenie kwiatów w asyście sztandaru szkolnego oraz zapalenie zniczy przy Dębie Pamięci porucznika Zygmunta Szu-

leckiego zamordowanemu w Katyniu w 1940 roku zakończyło ceremonialną składanie kwiatów i zniczy.

Uroczystość była nie tylko lekcją historii, ale i wzruszającym świadectwem tego, że młode pokolenie potrafi z szacunkiem i zaangażowaniem podjąć dziedzictwo pamięci o przeszłości.

Związek Sybiraków składa serdeczne podziękowania dyrekcji szkoły, nauczycielom, uczniom oraz wszystkim osobom zaangażowanym w organizację i realizację tego ważnego wydarzenia.

Opracowała: **Jolanta Hryniewicka**

XVII Nowosądecki Marsz Pamięci Sybiraków

11 kwietnia 2025 r. odbył się XVII Nowosądecki Marsz Pamięci Sybiraków. Uroczystość rozpoczęła się od mszy świętej w kościele Matki Bożej Niepokalanej w Nowym Sączu, a następnie pochód przeszedł ulicami miasta na cmentarz komunalny, by przy symbolicznym Grobie Sybiraków, oddać hołd poległym na „niełudzkiej ziemi”.

Apel Poległych, w którym przywołano ofiary Zesłań na Sybir zakończył się salwą honorową. W Marszu prowadzonym przez Orkiestrę Reprezentacyjną Straży Granicznej oraz kompanię reprezentacyjną Jednostki Strzeleckiej 2006 Nowy Sącz Z.S. „Strzelec” Organizacji Społeczno-Wychowawczej, udział wzięli Sybiracy, przedstawiciele Stowarzyszenia Pamięci Zesłanych na Sybir, lokalnych władz, uczniowie i mieszkańcy Nowego Sącza.

Maszerując ulicami miasta przypominamy współczesnemu światu o przesłaniu Sybiraków – ocalić od zapomnienia.

Ocalić pamięć, o Tych którzy doświadczyli okrucieństwa Sybiru, przeszli gehennę sowieckich łagrów i Tych, którzy pozostali na „bez-kresnym cmentarzysku historii”.

Prezes Związku Sybiraków, pan Kazimierz Korczyński, przypomniał o idei organizacji Marszów. Podkreślił jak ważne jest, aby wciąż mówić

o tych trudnych, traumatycznych wydarzeniach, aby pamięć o nich nie zaginęła. Z żalem podkreślił, że w dniu dzisiejszym, w marszu uczestniczy trzech Sybiraków oraz jedna podopieczna Sybiraków.

Słowa Pana Kazimierza Korczyńskiego, cyt. „... *jak to ktoś powiedział, że po to nas Pan Bóg ocalił, abyśmy dawali świadectwo prawdzie...*” – są dla nas, nowego pokolenia, przesłaniem, które zawsze będzie nam towarzyszyć.

Tekst i zdjęcia: **Renata Górka**

Złożenie wiązanki
kwiatów przez
członków Związku
Sybiraków

85. rocznica upamiętniająca dzień Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej oraz drugiej masowej deportacji obywateli polskich na Sybir

13 kwietnia 2025 roku, w atmosferze głębokiej zadumy i patriotycznej refleksji, odbyły się uroczystości upamiętniające tragiczną historię narodu. Po Mszy świętej w kościele pw. Ducha św., podczas, której modlono się za dusze ofiar, uczestnicy przeszli do miejsca, gdzie z szacunkiem oddali hołd przed pomnikiem Grobem Nieznanego Sybiraka, składając kwiaty i zapalając znicze.

Główne uroczystości odbyły się przy pomniku Katyńskim w Parku Zwierzynieckim. Tam, w otoczeniu powiewających biało-czerwonych sztandarów, odbyła się uroczysta zmiana warty honorowej, zgromadziła zarówno mieszkańców, jak i przedstawicieli władz, kombatanów, harcerzy oraz młodzież szkolną. Po okolicznościowych przemówieniach pana wojewody, marszałka oraz prezydenta, którzy oddali hołd obrońcom ojczyzny, rozpoczął się Apel Pamięci, który zgromadził wszystkich uczestników w refleksyjnym milczeniu. Apel zakończony salwą honorową, oddał hołd ofiarom tamtych dni. Ceremoniał złożenia wiązanek kwiatów, wieńców i zapalenia zniczy, uczynił tę część szczególnie wzruszającą. Ta sceneria pełna symboliki i wspólnoty narodowej podkreśliła wagę pamięci o tragicznym losie Ofiar Katynia oraz deportacji obywateli polskich na Sybir.

Przejsie na dworzec towarowy przy ul. Traugutta, miejscu gromadzenia Zesłańców przypomniało tragiczne warunki transportu na Wschód. Po złożeniu kwiatów i chwili zadumy, udaliśmy się na miejsce szczególnie dla nas cenne i drogie, tj. do pomnika Bohaterskiej Matki Sybiraczki, posadowionej przy Muzeum Pamięci Sybiru.

Po wstępnym przemówieniu pracownika Muzeum, Moniki Szarejko, głos zabrała Jolanta Hryniewicka, przedstawiając powody zgromadzenia się szczególnie w tym dniu.

Odkrycie w 1943 r. przez Niemcy masowych grobów w Katyniu, deportacja obywateli polskich do Kazachstanu i trzeci powód – 13 kwietnia 1990 roku Rosyjska Agencja Prasowa ogłosiła, że sprawcą tej zbrodni było NKWD. Rocznicę informacji z 13 kwietnia 1943 r. SEJM ogłosił Dniem Pamięci Ofiar Katyńskich. Również u stóp Matki złożyliśmy kwiaty.

Całość obchodów upamiętniających pozostawiła niezatarte wrażenie zadumy i wzruszenia, przypominając, że pamięć o naszej historii to obowiązek pokoleń, by nigdy nie zapomnieć o bolesnych kartach przeszłości.

Opracowała: **Jolanta Hryniewicka**

Wystawa pt. „Wojciech Narębski – świadek historii i strażnik pamięci o bohaterach spod Monte Cassino” w Szkole Podstawowej im. Niedźwiedzia Wojtka w Ulimiu

14 kwietnia 2025 r. w Szkole Podstawowej im. Niedźwiedzia Wojtka w Ulimiu w Gminie Deszczno odbyła się wyjątkowa uroczystość otwarcia wystawy zatytułowanej „Wojciech Narębski – świadek historii i strażnik pamięci o bohaterach spod Monte Cassino”, poświęconej pamięci pułkownika profesora Wojciecha Narębskiego, żołnierza 22. Kompanii Zaopatrywania Artylerii, w setną rocznicę jego urodzin.

Głównym celem wystawy było upowszechnienie wiedzy o pułkowniku Wojciechu Narębskim – uczestniku II Korpusu Polskiego oraz opiece Niedźwiedzia Wojtka, który jest patronem szkoły. Inicjatywa miała na celu nie tylko uczczenie pamięci o profesorze, ale również wzbudzenie refleksji nad wartością odwagi, przyjaźni i patriotyzmu.

Otwarcie wystawy odbyło się uroczystie z udziałem zaproszonych gości, w tym przedstawicieli władz lokalnych, instytucji, służb wojskowych oraz mediów regionalnych.

Gościem szczególnym był bosman Marek Dwornicki, przyjaciel „Małego Wojtka”, z którym następnie spotkali się uczniowie szkoły. W wydarzeniu uczestniczyli gorzowscy Sybiracy: Maria Dratwińska i Wiesław Szlachciuk oraz Ewa Rawa, prezes Oddziału Związku Sybiraków w Gorzowie Wielkopolskim.

Na wystawie zaprezentowane zostały pamiątki, repliki dokumentów, fotografie przedstawiające sceny z życia II Korpusu Polskiego, pułkownika Wojciecha Narębskiego oraz Niedźwiedzia Wojtka.

Poszczególne części ekspozycji to:

- zbiór historycznych pamiątek z prywatnego muzeum Mirosława Wójcika,
- wystawa poświęcona postaci płk. Wojciecha Narębskiego, – wystawa poświęcona Niedźwiedziowi Wojtkowi,
- warsztaty plastyczne – „Śladami Niedźwiedzia Wojtka”,
- wystawa artykułów prasowych na temat bohaterów wystawy, utwory muzyczne, nuty, piosenki,
- wystawa poświęcona 22. Kompanii Zaopatrywania Artylerii – symulator strzelnicy,
- prezentacja multimedialna krótkich filmów o Niedźwiedziu Wojtku – jego historii i roli w II Korpusie Polskim.

Szczególnym zainteresowaniem cieszyły się:

- wojskowy tor przeszkód „Szlakiem II Korpusu Polskiego” (klasy VII–VIII ze szkół z terenu Gminy Deszczno),
- ręcznie wykonana makieta obozu wojskowego z figurką Niedźwiedzia Wojtka,
- kącik wspomnień, w którym można było wysłuchać fragmentów wywiadów z Wojciechem Narębskim, – symulator strzelnicy,
- galeria zdjęć oraz prac plastycznych inspirowanych historią niedźwiedzia – żołnierza, namioty promocyjne służb mundurowych: Policji, Straży Granicznej, Wojsk Obrony Terytorialnej, Wojskowego Centrum Rekrutacji oraz Nadleśnictwa Lubniewice.

Wystawa spotkała się z bardzo pozytywnym odbiorem w środowisku.

UROCZYSTOŚCI I SPOTKANIA

Odwiedziło ją około 250 osób, w tym uczniowie z okolicznych szkół, mieszkańcy gminy Deszczno oraz przedstawiciele instytucji edukacyjnych, kulturalnych i samorządowych. Uczniowie z zaangażowaniem włączyli się w organizację wydarzenia, wykazując się kreatywnością i odpowiedzialnością. Pogłębili wiedzę o historii II wojny światowej i roli Polaków w walce o wolność. Wydarzenie przyczyniło się do popularyzacji dziedzictwa historycznego oraz wzmocniło tożsamość wspólnoty szkolnej związaną z patronem szkoły.

Opracowanie: **Joanna Andrzejczak**,
Dyrektor Szkoły Podstawowej im. Niedźwiedzia Wojtki w Ulimiu

Maria Dratwińska, Wiesław Szlachciuk i Ewa Rawa

Wystąpienie Ewy Rawy

Uroczystość 90. rocznicy śmierci Marszałka Józefa Piłsudskiego w Legnicy

Dnia 25 maja 2025 r. odbyła się uroczystość obchodów „90. rocznicy śmierci Marszałka Józefa Piłsudskiego” pod patronatem Prezydenta Miasta Legnicy, organizatorami byli Związek Sybiraków Koła Legnica oraz Związek Piłsudczyków.

Obchody rozpoczęły się Mszy Św. w kościele pw. Św. Trójcy w intencji Ojczyzny. Przed rozpoczęciem eucharystii odegrany został Hymn Sybiraków.

Eucharystii przewodniczył Kapelan Sybiraków ks. prałat Andrzej Tracz, któremu towarzyszył ks. Stanisław Buchta. We Mszy Św. uczestniczyła Kompania Honorowa 23 Śląskiego Pułku Artylerii z Bolesławca, Orkiestra Wojskowa z Żagania, poczty sztandarowe, młodzież klas mundurowych VII LO w Legnicy, harcerze, przedstawiciele władz miasta i powiatu, delegacje Związku Piłsudczyków z całej Polski oraz Sybiracy.

Po Mszy Świętej nastąpił przemarsz uczestników uroczystości przed Pomnik Zesłańcom Sybiru. Tutaj odbyła się część patriotyczna uroczystości z ceremoniałem wojskowym prowadzona przez przedstawicieli wojska, obchody zabezpieczała medycznie jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej z Lubina.

Uroczystość patriotyczna przy Pomniku Zesłańcom Sybiru rozpoczęła się wprowadzeniem sztandarów organizacji pozarządowych, środowisk kombatanckich, szkół, harcerzy i innych partnerów społecznych, Kompanii Honorowej 23 Śląskiego Pułku Artylerii z Bolesławca oraz Orkiestry Wojskowej z Żagania. Po zajęciu miejsc przez Prezydenta Miasta Legnicy pana Macieja Kupaja, Starosty Powiatu Legnickiego Adama Babuśki, z Urzędu do Spraw Kombatanów i Osób Represjonowanych Dyrektora Departamentu Uroczystości pana płk Artura Frączka, parlamentarzystów, delegacji Związku Piłsudczyków z całego kraju,

Sybiraków oraz pozostałych gości wciągnięto na maszt Flagę Narodową i odegrano Hymn Polski.

Narratorem uroczystości była starszy kapral pani Daria Szwed, która powitała uczestników uroczystości. Głos zabrali kolejno Prezes Zarządu Związku Sybiraków Koła Legnica pani Alfreda Demska, Prezydent Miasta pan Maciej Kupaj, Poseł na Sejm RP pan dr Tadeusz Samborski a spośród piłsudczyków gen. brygady w stanie spoczynku pan Zbigniew Szura oraz płk w stanie spoczynku pan Eugeniusz Praczuk.

Następnie podporucznik pani Paulina Kominiek odczytała Apel Pamięci, po którym rozległa się salwa honorowa.

Podczas uroczystości zostały wręczone odznaczenia i mianowanie na wyższy stopień wojskowy. Medal Pro Patria otrzymali: Pani Bożena Babiuch, Pan Andrzej Sadowski, dh. Małgorzata Skoczylas-Szymańska, dh. Jakub Szymański. Mianowanie na wyższy stopień związkowy – majora – otrzymał Pan Marcin Bieńka.

Złoty Krzyż Honorowy Związku Piłsudczyków RP otrzymali: Sztandar Związku Sybiraków Koło Legnica, Sztandar Związku Sybiraków Koło Jawor, Sztandar Hufca ZHP im. Janusza Korczaka w Legnicy, Prezes Federacji Organizacji Polskich Pancerniaków gen. Bryg. Zbigniew Szura, Proboszcz parafii pw. Św. Trójcy w Legnicy, Kapelan Sybiraków ks. Prałat Andrzej Tracz, ks. Stanisław Buchta. Zaproszeni Goście otrzymali proporce i ryngrafy.

W asyście uczniów klas mundurowych delegacje złożyły wieńce i wiązanki kwiatów oraz znicze przed Pomnikiem.

Orkiestra odegrała sygnały wojskowe i utwory okolicznościowe a harcerze pod opieką harcmistrza pana ARTURA TORBIŃSKIEGO odśpiewali pieśni harcerskie. Koncert spotkał się z bardzo serdecznym przyjęciem. Po koncercie nastąpiło zdjęcie Flagi Narodowej i ogłoszono zakończenie obchodów.

Z placu uczestnicy przeszli na plebanie Parafii pw. Św. Trójcy, gdzie na Gości czekały ciasta oraz kawa i herbata. W bardzo miłej i serdecznej atmosferze przebiegały rozmowy uczestników.

Fotografie ze zbiorów własnych.

Opracowała: **Alfreda Demska**

Uroczystość Dnia Matki warszawskich Sybiraków...

26 maja Sybiracy Warszawscy świętują Dzień Matki Sybiraczki. Uroczystość odbywa się przy obelisku poświęconym „Matkom Sybiraczkom”, który znajduje się obok pomnika „Polegli i Pomordowani na Wschodzie” przy skwerze Matki Sybiraczki w Warszawie. Matki zawsze cieszą się olbrzymim zaufaniem i z pełną odpowiedzialnością można stwierdzić olbrzymie znaczenie i wagę matki w życiu każdego człowieka i jej wpływ na całokształt jego przyszłego losu. My, Sybiracy oddajemy szczególny hołd swoim Matkom, które trafiając w tryby stalinowskiej maszyny zbrodni musiały przeżywać cierpienia i katusze psychiczne zdaje się, że nie znajdujące sobie równych w tym „ludzkim” świecie, gdy życie ich dzieci było zagrożone, gdy umierały na ich oczach. My, dzieci tamtych czasów zawdzięczamy im przeżycie tych strasznych czasów ...

Chylimy czoła przed tymi, które nie zniosły trudu deportacji, ale i przed tymi, które dotarły do miejsc przeznaczenia i tam, tysiące kilometrów od domu, własnymi rękami próbowały zachować skrawek Polski...

Strach, rozpacz i poczucie bezsilności dotknęły deportowaną ludność począwszy już od dnia wywózki, gdy w środku nocy wkraczano niespodziewanie do wytypowanych domów i wywlekano z domów starców, kobiety i dzieci. Ładowano ich do bydłych wagonów, gdzie warunki podróży były straszne i uwłaczające godności człowieka. Do tego dochodził głód, brak wody, okropne warunki sanitarne, zimno, wszy, plaskwy, tyfus wyniszczające nawet najsilniejsze organizmy.

W warunkach zesłania matki koncentrowały się przede wszystkim na celu podstawowym – zapewnieniu rodzinie warunków pozwalających na biologiczne przetrwanie.

Najdotkliwsze cierpienia deportowanych kobiet – matek wiązały się z cierpieniem i śmiertelnością dzieci. Skala tego zjawiska była ogromna

a dostępność środków zaradczych praktycznie żadna, co bez wątpienia pogłębiało rozpacz i przygnębienie ludzi.

Śmiertelność dzieci niejednokrotnie doprowadzała zesłane kobiety do obłędu i pomieszania zmysłów.

Podstawowym celem wszystkich wysiłków kobiet stawało się uratowanie dzieci. Dzieci, zawsze ogromnie ważne w życiu kobiet, wobec czyhającego na ich życie zagrożenia, stawały się jeszcze ważniejsze. Ich uratowanie wymagało całkowitego zapomnienia o sobie, bezprzykładnego poświęcenia.

Wiele musiało przezwyciężyć własną niepewność, nieśmiałość, strach. Kiedy trzeba było przeobrazić się w zażartą obrończynię swoich dzieci.

Matki Sybiraczki heroicznie walczyły o przeżycie, były nieugięte w walce o przetrwanie swoich dzieci. Wpajały im miłość do kraju rodzinnego i wiarę w powrót do wolnej Polski. Spełniały role nie tylko matek, ale także były głowami rodzin, często jedynymi żywicielkami. W walce z głodem i chorobami dzieci były wszystkim – lekarzem, pielęgniarką, kucharką, no i tym, kto jest główną osobą zarabiającą pieniądze. Uczyły nie tylko pierwszego pacierza, ale także poprawnego brzmienia hymnu polskiego i innych pieśni. Uczyły także mowy polskiej, alfabetu polskiego, pisanie i czytanie. Kobiety, które w tych tragicznych okolicznościach stawały się głowami swych rodzin, by zapewnić im przetrwanie, musiały przede wszystkim stłumić własne stany depresji, zapomnieć o swych uczuciach, potrzebach, niszczącym wpływie na nie same warunków, w jakich się znalazły. Praca ponad siły, która na ogół nie zapewniała choćby minimum pożywienia, podkopywała zdrowie. Ciągłe obawy niszczyły nerwy, przedwcześnie postarzały. Dzieci niejednokrotnie zauważały, zwłaszcza po jakiejś rozłące, jak ich zatroskane i przepracowane matki są osłabione i zniszczone. Utrata męża wskutek choroby bądź wypadku, o które nie było trudno wobec łamania wszelkich zasad bezpieczeństwa pracy, a także śmierci na froncie była wielką tragedią. Działo się tak nie tylko z powodu osierocenia dzieci, niepewnego jutra, ale też głębokiego żalu po stracie najbliższej ukochanej osoby.

Jak potoczyło się życie tych, którym udało się wyrwać z tej nieludzkiej ziemi, czy założyli rodziny, czy mają dzieci, jak żyją, w co wierzą, jakie wartości wyznają? Niestety, te i wiele innych pytań pozostają bez odpowiedzi, gdyż większość wspomnień kończy się w momencie znalezienia się w Polsce. Przez cały okres PRL mówienie o tych przeżyciach było zakazane, wręcz fałszowało się historyczne fakty. Pokłosie tych fałszerstw trwa do obecnych czasów. Dopiero po 1989 roku można było o tym mówić, ale ile osób w międzyczasie odeszło zabierając ze sobą wiedzę o tym strasznym czasie.

Wspomina się żołnierzy, ich bohaterstwo pod Monte Cassino i w innych miejscach, a niewiele się mówi o losie zesłańczych dzieci i ich matek. Nasuwa się smutna refleksja...

Coraz trudniej nam oddawać cześć naszym matkom ze względu na nasz wiek i stan zdrowia, ale dopóki starczy nam sił nie zrezygnujemy.

Tekst i zdjęcia: **Leon Zujko**

Obelisk Matki Sybiraczki

Warszawscy Sybiracy przy obelisku Matki Sybiraczki

Drugie międzypokoleniowe spotkanie „Sybiracy w Afryce”

W poniedziałek 16 czerwca 2025 r. w Szkole Podstawowej nr 1 zorganizowano we współpracy ze Związkiem Sybiraków w Tarnowie drugie międzypokoleniowe spotkanie „Sybiracy w Afryce”. Podczas uroczystości gościom została przedstawiona prezentacja multimedialna, dotycząca losów Polaków w Afryce Wschodniej w czasie II wojny światowej.

Podczas spotkania:

- Podjęto próbę odpowiedzi na pytanie: „Skąd się wzięli Polacy w Afryce?”;
- Zaprezentowano film, który pomógł zapoznać się z kultywowaną w Afryce Wschodniej żywą pamięcią o polskich zesłańcach z Sybiru oraz z miejscami wiecznego spoczynku naszych uchodźców w Tanzanii, w miejscowościach Tenger i Ifundi.
- Przypomniano postać Pana Józefa Jagielskiego – burmistrza Wieliczki w latach 1934 – 1939, zesłańca, organizatora szkolnictwa w kolonii Tenger w Afryce Wschodniej;
- Przedstawiono relację z wyprawy studentów Koła Naukowego Historyków Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie do Koji i Masindi w Ugandzie oraz w Tengeru w Tanzanii (Afryka Wschodnia), której celem była renowacja grobów Polaków;
- Spotkanie było także okazją do oddania czci wspomniałym Polakom – Sybirakom, którzy pozostali już na zawsze w Afryce. Wyrazem czci i pamięci było wspólne odśpiewanie „Hymnu Sybiraków”.

Oprawę muzyczną spotkania zapewnił szkolny chór „Allegretto” pod kierunkiem Pani Joanny Stępień. Obecni mogli usłyszeć piosenki afrykańskie i refleksyjną pieśń pt. „Przez śnieg grudniowy”. Uczennica klasy 6 a wykonała solo wzruszającą piosenkę patriotyczną pt. „Mamo tyś płakała”.

Ostatnią częścią zebrania była dyskusja, podczas której tradycyjnie już starsze pokolenie podzieliło się swoimi refleksjami, odnoszącymi się

do tematyki prezentacji. Zwrócono się także do młodego pokolenia się z prośbą o kultywowanie pamięci o bohaterach naszej polskiej historii.

W uroczystości wzięły udział delegacje uczniów wraz z nauczycielami SP1, a także SP5, SP10, ZSE-G, ZSE-O, XVI LO w Tarnowie oraz ZSLiT w Wojniczu. Wśród obecnych było wielu znamienitych gości i przedstawicieli instytucji tj. Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, Uniwersytet Lwowski oraz Wyższe Seminarium Duchowne w Tarnowie, Związek Sybiraków oddział w Tarnowie, Towarzystwo Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich w Tarnowie, Stowarzyszenie Rodzina Policyjna 1939 w Tarnowie, a także Regionalne Centrum Edukacji o Pamięci w Tarnowie.

Wspólny poczęstunek na zakończenie spotkania sprzyjał wymianie kontaktów, które ułatwią współpracę w ramach utrwalania pamięci o losach Sybiraków i zacieśniania międzypokoleniowych więzi.

100. urodziny pani Heleny Augustyn

Sybiraczka, żołnierz i przyjaciel Zespołu Szkół Nr 2 im. Sybiraków w Nowym Sączu.

Z ogromną radością i wzruszeniem 18 czerwca 2025 r. świętowaliśmy 100. urodziny pani Helenki – niezwyklej kobiety, Sybiraczki, żołnierza Armii Andersa, a przede wszystkim serdecznej i pełnej ciepła osoby.

Pani Helenka jako młoda dziewczyna została zesłana na Syberię, gdzie doświadczyła trudnych warunków życia i niewyobrażalnego cierpienia. Mimo tego, nigdy nie straciła pogody ducha ani wiary w ludzi. Po wyjściu z nieludzkiej ziemi, zaciągnęła się do Armii Andersa, walcząc o wolność Ojczyzny i godność człowieka.

Przez wiele lat odwiedzała Zespół Szkół Nr 2 im. Sybiraków – dzieląc się swoimi wspomnieniami, świadectwem odwagi, wytrwałości i miłości do Polski. Jej opowieści poruszały serca uczniów i nauczycieli, ucząc historii w sposób, którego nie znajdzie się w podręcznikach.

Zawsze uśmiechnięta, pełna serdeczności, z otwartym sercem – pozostawiła trwały ślad w pamięci społeczności szkolnej.

Z okazji jej setnych urodzin składamy pani Helenie najserdeczniejsze życzenia: zdrowia, spokoju, wielu powodów do uśmiechu i nieustającego ciepła płynącego od bliskich. Dziękujemy za wszystko, co zrobiła dla naszej Ojczyzny i społeczności szkolnej.

Lubuscy Sybiracy na uroczystościach odpustowych u Matki Bożej Cierpliwie Słuchającej w Rokitnie – pamięć, modlitwa, wspólnota

W sobotę, 21 czerwca 2025 roku, w Sanktuarium Matki Bożej Cierpliwie Słuchającej odbyły diecezjalne obchody uroczystości Najświętszej Maryi Panny z Rokitna, które w tym roku miały wyjątkowy, głęboko symboliczny charakter. Obchody połączone były z upamiętnieniem **80. rocznicy przesiedleń Polaków z dawnych Kresów Wschodnich, przybycia Polaków na Ziemię Zachodnie oraz Pielgrzymką Sybiraków** z Oddziałów Związku Sybiraków w Gorzowie Wielkopolskim i Zielonej Górze.

Wydarzenie zgromadziło licznych wiernych z całej diecezji, przedstawicieli władz samorządowych, duchowieństwo, młodzież oraz – w sposób szczególnie – **Sybiraków**, którzy przybyli do Rokitna, by wspólnie modlić się, wspominać trudne losy zesłań, dzielić się pamięcią i świadectwem.

Centralnym punktem uroczystości była **uroczysta Msza Święta odpustowa**, pod przewodnictwem metropolity szczecińsko – kamieńskiego, abp. Wiesława Śmigła sprawowana wraz z bp. Tadeuszem Lityńskim w intencji Diecezji Zielonogórsko-Gorzowskiej. Przed Mszą św. odbyła się modlitwa przy Kaplicy Zesłańców Sybiru, Różaniec i kresowa gawęda pisarki Beaty Woźniak. Pielgrzymi wysłuchali też krótkiego koncertu chóru Ta-joj z Gorzowa Wielkopolskiego.

W trakcie spotkania odbyło się także **uroczyste wręczenie nagród laureatom diecezjalnego konkursu historyczno-regionalnego „Kresowe Korzenie – historia, kultura, pamięć”**, skierowanego do uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych województwa lubuskiego, organizowanego przez Archiwum Diecezjalne – Archiwum Kresowe w Zielonej Górze i Oddział Związku Sybiraków w Gorzowie Wielkopolskim.

Młodzież w swoich pracach odkrywała i dokumentowała historię przodków, którzy po wojnie przybyli z Kresów na tereny obecnej Polski zachodniej. Konkurs cieszył się dużym zainteresowaniem i stał się ważnym narzędziem międzypokoleniowego dialogu oraz pielęgnowania pamięci.

Udział Sybiraków w tych uroczystościach był nie tylko wyrazem ich głębokiej duchowości i przywiązania do Matki Bożej Rokitniańskiej, ale też świadectwem nieprzerwanej troski o zachowanie pamięci o tragicznej przeszłości i heroizmie polskich rodzin zesłanych na Sybir. Obecność Sybiraków – wśród nich dzieci zesłania, seniorzy oraz osoby aktywnie działające w środowiskach kombatanckich i edukacyjnych – nadała obchodom wymiar wyjątkowo żywy i poruszający.

Związek Sybiraków Oddział w Gorzowie Wielkopolskim i Zielonej Górze dziękuje wszystkim, którzy włączyli się w organizację tego wyjątkowego wydarzenia. Pielgrzymka do Rokitna była nie tylko modlitewnym zawierzeniem losów Sybiraków Matce Bożej, ale również świadectwem obecności Sybiraków w historii i teraźniejszości Ziemi Lubuskiej – ludzi, którzy doświadczyli dramatu wygnania, a dziś przekazują świadectwo wiary, siły i miłości do Ojczyzny kolejnym pokoleniom.

Tekst: **Ewa Rawa**,

Prezes Oddziału Związku Sybiraków w Gorzowie Wielkopolskim

Pielgrzymujący Gorzowscy Sybiracy

Zakończenie roku szkolnego w VI Liceum Ogólnokształcącym im. Zesłańców Sybiru w Toruniu

Zakończenie roku szkolnego w VI Liceum Ogólnokształcącym im. Zesłańców Sybiru w Toruniu to niezwykle ważna uroczystość dla całej naszej społeczności. Gośćmi honorowymi są bowiem Sybiracy. Nie inaczej było też w tym roku. 27 czerwca przybyli do nas: prezes oddziału toruńskiego ZS Jan Myrcha, Sybiracy: Ludmiła i Paweł Osniccy, Anatol Teterski, Stanisław Dubiel, Jerzy Maciejewski i Wiesław Chróścielewski. W zakończeniu roku wzięła także udział córka Zesłańca – Barbara Kryger-Hęsiak. Ten fakt podkreślił w swoim przemówieniu Jan Myrcha, uznając za niezwykle istotne to, że do związku dołączają dzieci i wnuki Sybiraków. Dzięki temu, wspólnie: Sybiracy i ich potomkowie, nauczyciele i uczniowie dbają o zachowanie pamięci o Golgocie Wschodu. Tradycją w VI LO jest także składanie podczas ważnych uroczystości szkolnych, kwiatów i zniczy przed pomnikiem Sybiraków, który stoi na terenie naszej placówki od 2016 r. Uczniowie klas mundurowych uczcili w ten sposób pamięć o Zesłańcach również podczas uroczystości zakończenia roku szkolnego.

Najważniejszym punktem tej uroczystości jest, niewątpliwie, wręczenie tarcz i nagród uczniom, którzy osiągnęli najwyższe wyniki w nauce. Podczas tego momentu, dyrektorowi towarzyszy zawsze nasz patron. W tym roku była to pani Ludmiła Osnicka. Fakt ten ma duże znaczenie, sami uczniowie twierdzą, że wtedy ta nagroda znaczy jakby więcej.

Uroczystość zakończyliśmy wspólnym odśpiewaniem Marszu Sybiraków.

Tekst: **Izabela Świtała**

Pamięci zesłanych w III i IV deportacji. Uroczystości w Białymstoku

W dniu 9 lipca odbyła się uroczystość ku czci Sybiraków wywiezionych w czerwcu 1940 i 1941 roku na daleką Syberię i do Kazachstanu, na którą przybyły delegacje Sybiraków z Polski. Obchody tej tragicznej, 85. rocznicy rozpoczęły się uroczystą Mszą św. w kościele pw. Ducha św. w Białymstoku. Koncelebrowana Msza św. przez ks. bp. Henryka Ciereszko i wzruszająca homilia przeniosły nas w czas zesłania.

Krótkie wprowadzenie do tematu zesłań przez prezesa Oddziału Związku Sybiraków, Jolantę Hryniewicką przybliżyły czas upokorzeń i pogardy przez sowieckiego okupanta – Sybir to nie tylko miejsce. To doświadczenie, które na zawsze zmieniło oblicze naszej wspólnoty narodowej. To lekcja przetrwania, solidarności i siły ducha, którą przekazujemy dziś młodemu pokoleniu.

Złożone kwiaty i zapalone znicze, warta honorowa z 18. Pułku Rozpoznawczego w Białymstoku przy pomniku Grobie Nieznanego Sybiraka oddały hołd niezmiernym tysiącom zesłańców.

Główna uroczystość miała miejsce przy pomniku Bohaterskiej Matki Sybiraczki na terenie Muzeum Pamięci Sybiru. Warta honorowa, wprowadzenie kompanii honorowej 18. Pułku Rozpoznawczego, hymn państwowy, powiewające biało-czerwone sztandary dodały splendoru uroczystości.

Okolicznościowe przemówienie wygłoszone przez Szefa Urzędu ds. Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych Min. Lecha Parella, Prezesa Zarządu Głównego Związku Sybiraków Kordiana Borejko, Wicewojewodę białostockiego Michała Gąsowskiego, Marszałka Łukasza Prokoryma oraz Wiceprezydenta Rafała Rudnickiego, oddały hołd i szacunek tym wszystkim, którzy tylko dlatego, że byli Polakami doświadczyli tak tragicznego i okrutnego losu.

Odnaczenia resortowe zasłużonych działaczy ruchu kombatanckiego i idei sybirackiej tak wysokimi medalami jak Pro Bono Poloniae i Pro Patria przyniosły satysfakcję i dumę z tej działalności.

Modlitwa ekumeniczna połączyła wszystkich we wspólnym dążeniu do Boga. Salwa honorowa i Apel Pamięci wygłoszony przez oficera 18. Pułku Rozpoznawczego pobudził wspomnienia przeżyć tułaczy i przywrócił do życia tych, którzy pozostali tam na zawsze, ale żyją w naszej pamięci. Dziś wspominamy tamtych ludzi – naszych rodziców, dziadków, pradziadków. Ich cierpienie, ich odwagę i wiarę. Wielu z nich nigdy nie wróciło.

Złożenie kwiatów i zapalenie zniczy zakończyło oficjalną część uroczystości. Uhonorowaniem oddania czci i wdzięczności naszym tragicznym losom było zwiedzanie Muzeum Pamięci Sybiru, w którym utrwalone przeżycia deportowanych, zdjęcia i pamiątki z zesłania obudziło na nowo traumę zwiedzających Sybiraków.

Obchody 9 lipca 2025 roku były wielowymiarowym i głęboko poruszającym wydarzeniem łączącym wiarę, historię i pamięć. Ceremonie przy obydwu pomnikach, przemówienia i modlitwy – wszystko to złożyło się na piękne świadectwo zbiorowej pamięci. To wydarzenie wpisało się mocno w krajobraz duchowy regionu, przypominając o konieczności pielęgnowania historii i przekazywaniu wartości potomnym – aby nigdy nie zginęła pamięć o tych, których doświadczenie stało się częścią naszego narodowego dziedzictwa.

Tekst: **Jolanta Hryniewicka**

Zdjęcia: **Marian Boczar**

Relacja na stronie internetowej Zarządu Głównego

<https://sybiracyzg.pl/?p=21511>

Msza św. w kościele pw. Ducha św. w Białymstoku

Wieniec składa Lech Parell
Szef Urzędu do spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych

Jolanta Hryniewicka prezes białostockiego Oddziału Związku Sybiraków
Kordian Borejko prezes Zarządu Głównego Związku Sybiraków

Członkowie Związku Sybiraków

Przy pomniku Matki Sybiraczki w Białymstoku

Szkoła Podstawowa nr 17 im. Sybiraków w Grudziądzu organizatorem obchodów Światowego Dnia Sybiraka

Obchody Światowego Dnia Sybiraka, 17 września 2025 roku w Grudziądzu zorganizowaliśmy my – społeczność szkolna Szkoły Podstawowej nr 17 w Grudziądzu. Powodów tej okoliczności było co najmniej kilka. Jesteśmy pracownikami i uczniami szkoły, której patronują Sybiracy. Ten fakt nas nobilituje i zobowiązuje. Nobilituje, bo nie każdemu uczniowi w Polsce dane mieć za duchowego mentora ludzi tak mocno doświadczonych przez los, dumnych i dojrzałych bohaterów wywiezionych na Wschód Rosji, ale także bezbronnych starców i dzieci, którzy zginęli na Syberii lub przetrwali wojnę i stalinowski czas na wygnaniu, nosząc Ojczyznę w każdej kropli krwi.

Do czego zobowiązuje nasz patron? Na pewno do ciężkiej pracy, wysiłku wkładanego w naukę, bo Polska w przyszłości, kiedy już uczniowie będą dorośli, bez mądrych, wykształconych ludzi może popaść w poważne kłopoty. Dlatego wzorem Sybiraków chcemy dla niej świetności i szacunku innych narodów. Dlatego nie tylko tego dnia każdego roku pokazujemy, że pamiętamy.

Kolejnym powodem, dla którego przestrzeń naszej szkoły witała wspaniałych gości w Dniu Sybiraka, było otwarcie odnowionej Sali Pamięci o Patronie. W uroczystości brali udział przedstawiciele władz samorządowych, organizacji społecznych, środowisk kombatanckich, dyrektorzy szkół, nauczyciele, uczniowie i rodzice a także przyjaciele placówki.

Grudziądzka siedemnastka rozpoczęła uroczystość od przywitania gości i złożenia w hołdzie poległym czci i pamięci przy Obelisku i tablicy upamiętniającej Sybiraków znajdujących się przed szkołą.

Po merytorycznym wstępie nauczycieli szkoły, którzy prowadzili uroczystość – p. Moniki Oczyńskiej i p. Krzysztofa Zielińskiego, głos zabrała dyrektor SP17 p. Anna Góra. Złożyła wyrazy uznania i podziękowania

wszystkim, którzy przyczynili się do odnowienia i wzbogacenia o kolejne pamiątki historyczne i inne eksponaty Sali Pamięci w SP17.

W poniższych słowach swojego wystąpienia oddała ideę i istotę powołania do życia tego miejsca:

To dzień szczególny – dzień wdzięczności i zobowiązania (...) Sala pamięci, którą za chwile zobaczymy, jest odpowiedzią na to zobowiązanie. To nie tylko miejsce eksponatów. To przestrzeń żywej edukacji – świadectw, fotografii, dokumentów i osobistych historii. Chcemy, by każdy uczeń, który tu wejdzie, zrozumiał, że historia to nie daty i definicje, lecz ludzkie imiona, twarze, głosy. (...) To miejsce powstaje (...) by uczyć, że nawet w najtrudniejszych okolicznościach można pozostać człowiekiem, pomagać słabszym, dzielić się kromką chleba, mówić prawdę.

Następnie, pani Danuta Kołodziejka – Prezes Związku Sybiraków w Grudziądzu, przystąpiła do odznaczeń osób, które w szczególny sposób przyczyniły się w przywróceniu świetności Sali Pamięci. Złotą Odznakę Sybiraka otrzymali: Maciej Besciak – Prezes Wojskowych

Zakładów Uzbrojeń S.A. w Grudziądzu, Paweł Krykant -Rzecznik Prasowy Wojskowych Zakładów Uzbrojeń S.A., Bogdan Szumiel – Prezes Grudziądzkiej Rady Seniorów, Józef Jabłoński – przedstawiciel Koła Związku Żołnierzy Wojska Polskiego.

Srebrną Odznakę Sybiraka otrzymały: Katarzyna Kępska – nauczycielka SP17 w Grudziądzu, Natalia Ścisłowska – nauczycielka SP17 w Grudziądzu, Katarzyna Stąsiek – nauczycielka SP17 w Grudziądzu, Beata Krajewska – pracownik SP17 w Grudziądzu.

Po uhonorowaniu odznaczonych głos zabrała p. Róża Lewandowska – Wiceprezydent Grudziądza oraz p. Bogdan Szumiel – Prezesa Koła nr 13 Związku Żołnierzy Wojska Polskiego w Grudziądzu.

Pięknie wybrzmiały Hymn Sybiraków, głosami szkolnego chóru, zakończył oficjalną część uroczystości, którą przygotowała p. Natalia Ścisłowska.

Aktu przecięcia wstęgi, pieczętującej Salę Pamięci, dokonali wspólnie przedstawiciele władz miasta, Związku Sybiraków, dyrekcja szkoły oraz rodzice z uczniami.

UROCZYSTOŚCI I SPOTKANIA

Prezentacji ekspozycji i omówieniu historii miejsca towarzyszyły wzruszenie i słowa wdzięczności. Pani Anna Góra wręczyła podziękowania partnerom i wszystkim zaangażowanym w odnowienie i organizację Sali Pamięci. *Niech odtąd to miejsce będzie dla nas wszystkich przystanią pamięci i źródłem siły* – podsumowała Dyrektor szkoły, dodając, że Sala będzie dostępna nie tylko dla uczniów szkoły, ale także Mieszkańców Grudziądza i szkół regionu, a w jej murach będą kontynuowane żywe lekcje historii.

Opracowanie: **Anna Góra, Natalia Ścisłowska**

Zdjęcia: **Monika Dobrzeńska**

Uroczyste przecięcie wstęgi

Sala Pamięci w Szkole Podstawowej Nr 17 w Grudziądzu

Obchody Dnia Sybiraka w Legnicy

Dnia 17 września 2025 r. jak każdego roku obchodziliśmy Dzień Sybiraka w Legnicy.

Uroczystość rozpoczęła się o godz. 12.00 Mszą Świętą w intencji Sybiraków i Ojczyzny w kościele pw. Św. Trójcy w Legnicy. Po wprowadzeniu Pocztów Sztandarowych wstęp do uroczystości odczytała pani Danuta Kożewnikow, naświetliła krótko fakt agresji Związku Sowieckiego na Polskę. Dnia 17 września 1939 r. Związek Sowiecki bez wypowiedzenia wojny zbrojnie zaatakował Polskę broniącą się przed niemiecką agresją.

Przypomniła o zbrodniach dokonanych na Narodzie Polskim przez sowieckiego oprawcę – cztery masowe deportacje Polaków na Sybir i do Kazachstanu, ludobójstwo w Katyniu. Zsyłki trwały do 1956 roku, łącznie zesłano milion 350 tysięcy Polaków.

W wyniku chorób, głodu i morderczej przymusowej pracy ponad siły co trzeci wywieziony stracił życie. Pozostali na nieludzkiej obcej ziemi – często bez grobu i krzyża. W lipcu 1941 r. pojawiła się wśród Sybiraków wielka nadzieja wolności. 30 lipca 1941 r. w Londynie zostaje podpisany układ Sikorski–Majski, a w sierpniu podpisano umowę wojskową, na jej podstawie powołana została armia polska, z dowódcą generałem Władysławem Anderssem. Armie Andersa stanowili Sybiracy, których generał wyprowadził z „nieludzkiej ziemi”.

Przeszedłszy długą drogę przez Iran, Irak i Palestynę, żołnierze 2. Korpusu Polskiego dotarli do Włoch, gdzie wojska amerykańskie, brytyjskie i francuskie w okresie od stycznia do maja 1944 r. szturmowały bezskutecznie wzgórze z klasztorem Monte Cassino. 11 maja 1944 r. gen. Anders wydał rozkaz rozpoczęcia ataku na Monte Cassino. 18 maja 1944 r. klasztor na Monte Cassino został zdobyty. Na gruzach klasztoru załopotą białą-czerwoną flagą. W tych walkach poległo aż 1052 polskich żołnierzy, ich ciała spoczywają na Cmentarzu na Monte Cassino,

tutaj zgodnie z ostatnią wolą w 1970 roku pochowany został wśród swoich żołnierzy generał Władysław Anders.

Dla upamiętnienia bohaterów spod Monte Cassino prosimy Kapelana Sybiraków ks. Prałata Andrzeja Tracza o poświęcenie Urny z Ziemią spod Monte Cassino.

Po uroczystym poświęceniu Ziemi spod Monte Cassino Urnę przeniesiono do Golgoty Wschodu. Tutaj umieszczona jest również Tablica upamiętniająca Generała Władysława Andersa oraz Urna z Ziemią z Sybiru.

Po Mszy Świętej nastąpił przemarsz do Pomnika Zesłańcom Sybiru.

Przy Pomniku uroczystość prowadziła prezes Zarządu Koła Legnica pani Alfreda Demska. Po powitaniu przybyłych Gości a w szczególności: prezydenta miasta Legnicy – pana Macieja Kupaja, starostę powiatu legnickiego – pana Adama Babuškę, posła na Sejm RP pana dr Tadeusza Samborskiego, parlamentarzystów i radnych miasta, Kapelana

Sybiraków, wszystkie Poczty Sztandarowe, dyrektorów, nauczycieli oraz młodzież szkół legnickich, Sybiraków i członków ich rodzin oraz wszystkich przybyłych na uroczystość.

Po powitaniu odegrany został Hymn Państwowy. Następnie prezes przypomniała, że obchodzona jest 86 rocznica agresji Rosji Sowieckiej na Polskę – w ten sposób Stalin wywiązał się z tajnego porozumienia z Hitlerem tzw. Paktu Ribbentrop – Mołotow, określanego jako IV Rozbiór Polski. Rozpoczął się najtragiczniejszy okres dla Polaków na Kresach Wschodnich II Rzeczypospolitej podczas II Wojny Światowej. Polacy jako jedyny naród walczył podczas II Wojny Światowej równocześnie z dwoma agresorami. W dalszej części przypomniała, że 10 lat temu odsłonięto i poświęcono Pomnik Zesłańcom Sybiru, przy którym Sybiracy spotykają się podczas świąt państwowych i sybirackich każdego roku.

Pomnik, który powstał z inicjatywy Zarządu Związku Sybiraków Koła Legnica jest naszą dumą. Zaprojektowany został przez legnickiego artystę pana Grzegorza Niemyjskiego.

UROCZYSTOŚCI I SPOTKANIA

Jest symbolem minionych tragicznych czasów, symbolem mówiącym młodym pokoleniom o historii. Powinien stać się przestrożą dla przyszłych pokoleń – zakończyła swoje przemówienie prezes.

Następnie głos zabrali Prezydent Miasta Legnicy pan Maciej Kupaj oraz Poseł na Sejm RP pan dr Tadeusz Samborski.

Po wypowiedziach Gości nastąpiło wręczenie przez Prezydenta pana Macieja Kupaję w asyście prezes Zarządu Koła Podziękowań za szczególne zaangażowanie w działania na rzecz społeczności Sybiraków państwu: Marcinowi Bieńkowi, Andrzejowi Demskiemu, Pawłowi Gębałskiemu, Iwonie Gorczycy, Alinie Krysa i Janowi Piskorskiemu.

Po złożeniu gratulacji wymienionym osobom wysłuchaliśmy Hymnu Sybiraków.

Prezes zaprosiła delegacje do złożenia wiązanek kwiatów i zniczy pod Pomnikiem Zesłańcom Sybiru.

Na tym zakończono uroczystość, nastąpiło odprowadzenie Pocztów Sztandarowych. Dziękując za udział w uroczystości prezes zaprosiła wszystkich uczestników na obchody za rok.

Opracowała: **Alfreda Demska**

Dzień Sybiraka w Legnicy

Obchody Światowego Dnia Sybiraka w Oddziale Łomża

Minęło 12 lat jak sejm RP w 2013 ustalił, że 17 września to Dzień Sybiraka. Łomżyńscy Sybiracy uczcili ten szczególny dzień w roku złożeniem kwiatów i zapaleniem zniczy pod Tablicą Pamiątkową umieszczoną na frontonie Hali Targowej przy byłym dworcu kolejowym skąd wywożono mieszkańców Łomży i okolic na Syberie. Następnie 26 sztandarów, zaproszeni goście, młodzież i Sybiracy z rodzinami przeszli ulicami Łomży pod Pomnik Sybiraka usytuowanego w Dolinie Pamięci przy kościele Miłosierdzia Bożego, gdzie są złożone prochy z cmentarza w Kazachstanie i Monte Cassino. Tu delegacje złożyły kwiaty i zapalone znicze i odśpiewano Hymn Polski. Wśród wielu osób hołd Sybirakom oddali dostojni goście między innymi: Minister Jacek Sasin, Minister Rolnictwa Stefan Krajewski, Poseł na Sejm RP Bogumiła Olbryś, płk w stanie spoczynku Mariusz Cichowicz przedstawiciel UDSKiOR, Wicestarosta Łomżyński Anna Gawrych, Prezydent Miasta Mariusz Chrzanowski z rodziną, Pani Danuta Pieńkowska była Prezes z córką, Dyrektor BR Krzysztof Waniewski, Przewodniczący Rady i Dyrektor Zespołu Szkół w Nowogrodzie, przedstawiciele Policji i Straży Miejskiej, Dyrektorzy szkół i organizacje pozarządowe.

O godz. 15 rozpoczęła się Msza Święta, której przewodniczył ks. bp Tadeusz Bronkawski. Na wstępie ks. por. Jacek Czaplicki zachęcał zebranych do modlitwy o pokój na świecie, w Polsce i między Polakami oraz za młodych, którzy tak licznie stanęli przy sztandarach. Ksiądz biskup modlił się za tych co zostali na nieludzkiej ziemi oraz za tych co przeżyli tą poniewierkę urągającą człowieczeństwu, powrócili i są dziś z nami. Z nielicznych już Sybiraków w Oddziale łomżyńskim najstarszy ma 99 lat najmłodszy 80, którzy do dziś są wierni Bogu i Ojczyźnie.

Po eucharystii Pani Prezes Danuta Komorowska w serdecznych słowach powitała zebranych. Podziękowała za tak liczne przybycie i za powierzenie jej tak szaczonej funkcji Prezesa.

Jako córka Sybiraczki i wnuczka Katyńczyka zadba oto, by pamięć o Sybirakach trwała wiecznie. Po objęciu funkcji prezesa jej priorytetem jest wydanie kroniki z 35-letniej działalności Oddziału Z.S. Zaapelowała do zebranych o wsparcie i zakupienie symbolicznej cegiełki. Jej siostry Irena Kuklińska-Kashper obecnie Sekretarz Oddziału i Krystyna Janosz z Mężem członek Z.S. z okazji Dnia Sybiraka zakupili 200 znaczków (rozdano uczestnikom), wydrukowali ponad 200 zaproszeń. Pani Krystyna wraz mężem po mimo, że mieszkają pod Krakowem biorą czynny udział we wszystkich uroczystościach Sybirackich.

Następnie młodzież ze Szkoły Podstawowej Nr 5 w Łomży na tle jakże wymownej dekoracji, przedstawiła montaż słowno-muzyczny. Dzień Sybiraka jest dobrą okazją do wręczenia odznaczeń wszystkim tym którzy współpracują na rzecz Związku Sybiraków. Przedstawiciel UDSKiOR pułk w stanie spoczynku w asyście Pani Joanny Brulińskiej – nauczycielki szkoły im. Polskich Dzieci Sybiru w Szczepankowie uhonorował Medalem „Pro Patria” 10 osób i Sztandar Zespołu Szkół Weterynaryjnych Nr 7 w Łomży. Prezydent Mariusz Chrzanowski w asyście Pani Prezes Danuty Komorowskiej i Joanny Brulińskiej 7 osobom wręczyli ZOH, natomiast 6 osób z rąk Pani Poseł Bogumiły Olbryś i Prezes Danuty Komorowskiej otrzymało OHS.

W swych przemówieniach zaproszeni goście mówili, że Dzień Sybiraka to moment, który przypomina, że historia Sybiru to nie tylko przeszłość, to lekcja, która uczy odpowiedzialności, solidarności, ale i tego, że o wolność i godność człowieka trzeba dbać codziennie, a historia może się powtórzyć. Uczestnictwo młodzieży – występy artystyczne to sposoby, w których historia zostaje przekazana nie jako sucha data, ale jako opowieść, uczucie, świadectwo ludzi.

W Łomży jak i w innych miastach w obchodach biorą udział ludzie różnych pokoleń, różnych poglądów co świadczy o tym, że pamięć

UROCZYSTOŚCI I SPOTKANIA

o Sybirze jest przestrzenią jednoczącą. W tym dniu wszyscy zebrani modlą się o zdrowie i pokój.

Trzeba nadmienić, że w podległych Kołach w Kolnie, Zambrowie Ciechanowcu, Jedwabnem bardzo uroczyście obchodzono Dzień Sybiraka.

Natomiast Prezes Koła Pan Waldemar Ostrowski wraz z poczem sztandarowym wziął udział w uroczystościach składając kwiaty pod Pomnikami w Szepietowie, Ciechanowcu i Łomży. Na zakończenie narrator Pan Tadeusz Babel zaprosił gości do Auli Matki Boskiej w dolnym kościele na wspólny poczęstunek, który jak co roku przygotowują rodzice uczniów z zaprzyjaźnionej szkoły NR 5 w Łomży pod dyrekcją Pani Małgorzaty Pietruszewicz. W imieniu swoim, członków Zarządu i Sybiraków wszystkim, którzy wzięli udział w uroczystości w tak ważnym dla Sybiraków dniu, wszystkim razem i każdemu z osobna z całego serca dziękuję.

Rzecznik Prasowy

I Prezes Koła Łomża

Nina Żylko

Fot. Sylwester Nicewicz

86. rocznica napaści ZSRR na Polskę

Pamięć, która wciąż jest żywa

17 września mieszkańcy miasta i powiatu oddali hołd ofiarom sowieckiej agresji z 1939 r. W 86. rocznicę tragicznych wydarzeń odbyły się uroczystości pełne zadumy i refleksji, ale także dumy z tego, że pamięć o Sybirakach i ich losach wciąż trwa i jest przekazywana kolejnym pokoleniom.

Delegacje złożyły kwiaty i zapaliły znicze w czterech miejscach pamięci: przy Krzyżu Ofiar Polskiej Golgoty Wschodu na Cmentarzu Centralnym, przy Pomniku Zesłańców Sybiru na sanockich Bulwarach, przy Pomniku Synom Ziemi Sanockiej Poległym i Pomordowanym za Polskę na Placu św. Jana oraz w kościele pw. Przemienienia Pańskiego. Tam też odprawiona została uroczysta msza święta w intencji Sybiraków pod przewodnictwem ks. prałata Romana Fronia w koncelebrze z o. Dariuszem Galantem OMI, ks. Pawłem Chylińskim i ks. Jackiem Bramem. Kazanie wygłosił o. Dariusz Galant OMI.

W uroczystościach uczestniczyli mieszkańcy Sanoka, harcerze, środowiska patriotyczne, samorządowcy, przedstawiciele stowarzyszeń i instytucji. Organizatorami wydarzenia byli członkowie terenowego koła Związku Sybiraków.

Szczególnie wzruszającym momentem było świadectwo trzypokoleniowej rodziny Glazerów – od dziadka, który przeżył Syberię, przez ojca, po wnuka, który aktywnie uczestniczył w uroczystościach. To właśnie takie historie pokazują, jak ważne jest przekazywanie pamięci młodszemu pokoleniu i budowanie tożsamości wspólnoty opartej na prawdzie historycznej.

– Pamięć o Sybirakach, ich cierpieniu i niezłomności, to nasza wspólna odpowiedzialność. Cieszę się, że w poprzedniej kadencji udało się stworzyć Bulwar Sybiraków – miejsce, które nie tylko upamiętnia, ale też uczy i przypomina o granicach tego, co nasze, i o tym, czego chciano nas pozbawić. Razem z radnym Andrzejem Romaniakiem miałem zaszczyt złożyć znicze i kwiaty w czterech miejscach pamięci. Dziękuję wszystkim, którzy tego dnia byli obecni, wspólnie oddając hołd ofiarom agresji sowieckiej – powiedział burmistrz Tomasz Matuszewski.

Pamięć o Sybirakach i bohaterach tamtych dni pozostaje w sercach mieszkańców. To pamięć, która trwa. (mn)

Uroczystość Dnia Sybiraka w Toruniu

17 września, w rocznicę napaści sowieckiej Rosji na Polskę, obchodzimy Dzień Sybiraka. Uroczystości z tej okazji odbywają się w całym kraju.

Toruńskie obchody Dnia Sybiraka rozpoczęły się w środę zawodami historyczno-obronnymi – VII Bieg Zesłańca. Jego trasa została wytyczona na Barbarce. Uczestniczyli w nim uczniowie klas mundurowych z kilku szkół w regionie: z Torunia, Bydgoszczy, Włocławka i Kościelca. Zawody te odbywały się już siódmy raz i na stałe wpisały się w kultywowanie pamięci o zesłaniach. Jedną z ważniejszych konkurencji biegu to zadania sprawdzające znajomość wydarzeń, związanych z zesłaniami na Sybir.

Centralne uroczystości odbyły się 19 września na terenie VI Liceum Ogólnokształcącego im. Zesłańców Sybiru w Toruniu przy pomniku Sybiraków. Na uroczystość przybyło wielu gości. Byli, oczywiście, Sybiracy, przedstawiciele wojewody i marszałka województwa kujawsko-pomorskiego, Prezydent Miasta Torunia – Paweł Gulewski, wiceprzewodniczący Rady Miasta Torunia – Marcin Czyżniewski wraz z radnymi, poczty sztandarowe, przedstawiciele związków kombatanckich, duchowieństwa i mediów. Kompanię Honorową wystawili żołnierze z CSAiU w Toruniu. Nie mogło zabraknąć społeczności szkolnej VI LO. Wraz z dyrektorem Zbigniewem Matuszewiczem, licznie stawili się także nauczyciele i uczniowie. Młodzież z klas mundurowych podczas uroczystości pełniła wartę przy pomniku, asystowała także przy składaniu wiązanek i zniczy.

Spotkanie rozpoczął prezes toruńskiego oddziału Związku Sybiraków – Jan Myrcha. Poprosił wszystkich zebranych o powstanie i uczczenie minutą ciszy tych Sybiraków, którzy odeszli w przeciągu ostatnich tygodni a nawet dni. Następnie zwrócił się bezpośrednio do jednego z obecnych gości – Stanisława Dubiela – Sybiraka.

Gorąco mu podziękował za to, że zawsze jest i w każdej sytuacji można na niego liczyć. Poinformował, że Stanisław Dubiel został odznaczony medalem „Pro Bono Poloniae” – odznaczeniem przyznawanym przez Szefa Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych. Prezes przypomniał historię Zesłańców, wspomniał o corocznych spotkaniach Sybiraków z całego świata w Gdańsku pod pomnikiem Golgoty Wschodu na Cmentarzu Łostowickim, a później w Szymbarku. Z żalem zaznaczył, że, niestety, co roku na tych spotkaniach Sybiraków jest coraz mniej”. Mielście po kilka lat, mimo to, dobrze pamiętajcie co to katorga, głód, mróz...

— Ta Wasza podróż – po – „niehumanitarnej ziemi” – została usłana krzyżami Waszych bliskich. To krzyże naszych Polaków, zesłańców. Kiedy przypominają się Wam te krzyże, to przypominają się też słowa naszej dumnej, żołnierskiej pieśni:

„Ta ziemia do Polski należy, choć Polska daleko stąd. Bo wolność krzyżami się mierzy, historia ten jeden ma błąd”.

Podczas uroczystości wręczono odznaczenia i przyznano wyróżnienia tym, którzy szczególnie zasłużyli się dla kultywowania pamięci o zesłaniach. Dla naszej szkolnej społeczności niezwykle ważne było przyznanie Złotej Odznaki Honorowej dla VI Liceum Ogólnokształcącego im. Zesłańców Sybiru za zasługi dla Związku Sybiraków. Wręczono także Honorowe Odznaki Sybiraków: mjr Agnieszce Śmiechowskiej, Władysławowi Wójtakiewiczowi i Edmundowi Zaleskiemu. Wyróżnienia otrzymali uczniowie VI LO – Milena Zarębska, Anna Kaczmarska, Nikodem Mucha, Krystian Moszniński; nauczyciele i pracownicy: Ewa Trawińska, Izabela Światała, Marek Banach i Krzysztof Anusiak.

Na zakończenie uroczystości delegacje złożyły wiązanki i znicze pod pomnikiem Sybiraków i wspólnie odśpiewano Hymn Sybiraków.

Po oficjalnej części, wszyscy mogli obejrzeć wystawę zatytułowaną „Sybiracy dawniej i dziś”.

Wystawa w doskonały sposób połączyła stare zdjęcia i dokumenty z czasów zesłań, które udostępnił Sybiracy, ze współczesnymi – z uroczystości i miejsc pamięci. Tradycją zakończenia obchodów Dnia

Sybiraka jest „spotkanie pokoleń” – możliwość wspólnego wypicia herbaty i przede wszystkim, rozmowy między Sybirakami a młodzieżą licealną. To świetna możliwość podzielenia się wspomnieniami, przeżyciami, a dla młodych ludzi – okazja do poznania tej tragicznej historii od uczestników i świadków wydarzeń.

Opracowała: **Izabela Świtała**
nauczycielka j. polskiego w VI LO im. Zesłańców Sybiru w Toruniu

UROCZYSTOŚCI I SPOTKANIA

Dzień Sybiraka w Kole w Głogowie

17.09.2025 r. w Głogowie, odbyły się uroczystości z okazji 86. Rocznicy Napaści Związku Sowieckiego na Polskę i Dnia Sybiraka, których organizatorem był Związek Sybiraków Koło w Głogowie. Obchody rozpoczęły się od uroczystej Mszy świętej polowej odprawionej przez księży głogowskich parafii w intencji Sybiraków. Po eucharystii rozpoczęła się część patriotyczna, w której udział wzięli przedstawiciele lokalnych władz ze Starostą Głogowskim – Michałem Wnukiem i Prezydentem Głogowa – Rafaelem Rokaszewiczem na czele. Na uroczystości przybyły liczne poczty sztandarowe głogowskich szkół i instytucji oraz reprezentacje Gmin Powiatu Głogowskiego, stowarzyszeń, związków oraz służb mundurowych. Wystawiona została Warta Honorowa z Apelem Poległych.

Obchody Dnia Sybiraka w Nowym Sączu

17 września 2025r. społeczność Zespołu Szkół nr 2 im. Sybiraków w Nowym Sączu, w szczególny sposób uhonorowała pamięć o Polakach zesłanych na „niehumanitarną ziemię”. Dzień Sybiraka to święto Patrona Szkoły i chwile zadumy i wspomnień o tych, którzy pozostali na zesłaniu i tych którzy wrócili po latach tułaczki.

Uroczystość miała miejsce na terenie Szkoły, przy pamiątkowej tablicy – mapie zsyłek sądeckich Sybiraków. Dyrektor Szkoły Sławomir Szczerkowski przypomniał o znaczeniu wyjątkowego Patrona dla społeczności szkolnej, o wyjątkowych lekcjach historii z Sybirakami. Prezes Związku Sybiraków w Nowym Sączu Kazimierz Korczyński podziękował za realizację tak wielu zadań, dotyczących pamięci o Sybirakach, przez nauczycieli, pracowników szkoły i uczniów.

Następnie uczestnicy uroczystości złożyli wiązanki kwiatów i zapalili znicze przy Pamiątkowej Tablicy, jednocześnie przedstawiciele uczniów złożyli wiązanki przed Pomnikiem Sybiraków na Cmentarzu Komunalnym w Nowym Sączu.

Druga część tego szczególnego dnia miała miejsce na sali gimnastycznej, gdzie uczniowie spotkali się z przedstawicielem Sybiraków – Kazimierzem Korczyńskim, Stowarzyszenia Pamięci Zesłanych na Sybir – Antoniną Dzikowską oraz nauczycielką historii – autorką książki „Łzy Sybiru” – Dorotą Pietruszką. Pan Kazimierz Korczyński przypomniał uczniom przyczyny i historię zsyłek, pani Dorota Pietruszka nawiązując do swojej książki, opowiedziała o warunkach w jakich jechali w nieznane zesłańcy, o warunkach życia i przetrwania na Syberii, o tragedii śmierci z dala od Ojczyzny.

Pani Antonina Dzikowska wspomniała Sybiraków, którzy przez te lata spotykali się z uczniami, wyjeżdżali na Marsze Pamięci do Białegostoku, pozostają w pamięci m.in. dzięki spotkaniom z uczniami, a także patronowaniu salom lekcyjnym w Szkole.

UROCZYSTOŚCI I SPOTKANIA

Zespół Szkół nr 2 im. Sybiraków, Związek Sybiraków oraz Stowarzyszenie Pamięci Zesłanych na Sybir w Nowym Sączu to wspólnota ludzi, dla których historia zesłań, historia Sybiraków to wartość szczególna, o którą trzeba dbać i przypominać, aby się nigdy nie powtórzyła.

86. rocznica agresji sowieckiej i Dzień Sybiraka w Przemyślu

86 lat temu, 17 września 1939 r., w wyniku podpisania paktu Ribbentrop – Mołotow na terytorium Polski wkroczyła Armia Czerwona. Ten fakt rozpoczął kolejny rozdział w historii narodu polskiego, bolesnej historii, która dotknęła miliony Polaków zamieszkujących wschodnie tereny naszego kraju.

Dzisiaj w rocznicę tych wydarzeń i w Dniu Sybiraka z udziałem Kompani Honorowej i Pocztów Sztandarowych odbyły się w Przemyślu uroczystości upamiętniające Ofiary sowieckiego totalitaryzmu. Rozpoczęły się Mszą św. koncelebrowaną, której przewodniczył bp Stanisław Jamrozek w intencji Ofiar sowieckiej napaści z 1939 roku oraz zmarłych i żyjących Sybiraków. Okolicznościową homilię wygłosił ks. prałat Stanisław Czenczek.

Po eucharystii część patriotyczna uroczystości odbyła się przy pomniku poświęconym „Zesłańcom Sybiru i Ofiarom Katynia” i rozpoczęła się od złożenia meldunku przez dowódcę uroczystości por. Piotra Królik meldunku Dowódcy Garnizonu Przemyśl płk Danielowi Błotko, odegraniem Hymnu Państwowego i Hymnu Sybiraków.

Przemyska poetka Pani Teresa Paryna odczytała wiersz pt.: „W Dniu Sybiraka”. Następnie list skierowany do uczestników uroczystości przez Prezes Oddziału Związku Sybiraków w Przemyślu odczytał Pan Łukasz Sztolf – potomek Sybiraków, po którym głos zabrał wiceprezes Zarządu Oddziału Związku Sybiraków w Przemyślu Pan Marian Boczar. Uczniowie Szkoły Podstawowej nr 15 im. A. Mickiewicza w Przemyślu w montażu słowno-muzycznym przypomnieli historię życia Zesłańców Sybiru.

W okolicznościowych wystąpieniach głos zabrali m.in. Poseł na Sejm Andrzej Zapałowski, Wicewojewoda Podkarpacki Tomasz Lorenc, Wicemarszałek Województwa Podkarpackiego Piotr Pilch, Starosta Przemyski Bożena Ryczan, z-ca Prezydenta Miasta Przemyśla Krzysztof Majcher .

UROCZYSTOŚCI I SPOTKANIA

Na zakończenie uroczystości został odczytany Apel Pamięci i oddana salwa honorowa. Delegacje złożyły kwiaty i zapalone znicze pamięci przed pomnikiem.

*Uroczystość współfinansowana ze środków
Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych*

Członkowie i sympatycy Związku Sybiraków

Grupa Rekonstrukcyjna „Damy i Huzary”

UROCZYSTOŚCI I SPOTKANIA

Od lewej: Mieczysław Tłuczek, Marian Boczar, Stanisław Hańczuk

Wieniec składa Bożena Ryczan Starosta Przemyski z Radnymi

W Dębicy odsłonięto ławeczkę – pomnik Matki Sybiraczki

20 września 2025 r. odbyła się podniosła uroczystość odsłonięcia ławeczki – **pomnika Matki Sybiraczki** w Dębicy. Pomnik przy ul. Kolejowej – obok dworca PKP – ma przypominać tragiczne losy rodzin zesłanych przez władze sowieckie na Syberię i do Kazachstanu w czasie II wojny światowej, a szczególnie losy polskich kobiet – matek.

Inicjatorem powstania pomnika są członkowie koła Związku Sybiraków w Dębicy. Po rozmowach z władzami miasta 17 października 2024 roku podjęta została uchwała Rady Miasta Dębica nr 8/76/2024 w sprawie podjęcia działań zmierzających do budowy pomnika w formie symbolicznej ławeczki z odlewem obrazującym kobietę zesłańca. Autorem projektu jest pan Ryszard Kucab, a odlew został wykonany przez Zakład Odlewnictwa Artystycznego Formax w Zaczerniu. Umieszczenie rzeźby koreluje z bezpośrednim sąsiedztwem Ronda Sybiraków oraz Placu Sybiraków, co stanowić będzie kompleksowe miejsce związane z pamięcią o Sybirakach.

Obchody rozpoczęły się na Cmentarzu Wojskowym przy symbolicznym Grobie Sybiraka, gdzie złożono kwiaty i zapalone znicze. Następnie uczestnicy zgromadzili się na ulicy Kolejowej, aby uroczystie odsłonić ławeczkę – pomnik Maki Sybiraczki. Ta część uroczystości rozpoczęła się od odegrania Hymnu Państwowego i krótkiej refleksji o Golgocie Wschodu w wykonaniu Julii Sikory z grupy artystycznej SAFO działającej przy Miejskim Ośrodku Kultury w Dębicy, po którym nastąpił akt odsłonięcia pomnika przez Panią Marię Aktyl, Barbarę Nożyńską, Marię Nykiel oraz Pana Jana Kudybę.

Głos zabrał przewodniczący społecznego komitetu budowy pomnika Pan **Janusz Jamrogowicz**, który powiedział: „...dzisiejszy dzień to radosny dzień dla dębickich Sybiraków, spełniły się bowiem nasze plany, zamierzenia by utrwalić pamięć o naszych rodakach, a w szczególności

pamięć o trudzie polskich matek, które w śniegach Syberii i stepach Kazachstanu codziennie dbać musiały o życie i zdrowie swoich dzieci. (...) Niech ten monolit kobiety z dzieckiem służy pamięci o losach wywiezionych zesłańców”.

Po wystąpieniu nastąpił akt przekazania pomnika pod opiekę Burmistrza Miasta Dębicy, który zadeklarował opiekę nad tym miejscem.

Do uczestników uroczystości list okolicznościowy skierował Dyrektor Muzeum Pamięci Sybiru w Białymstoku Pan **prof. Wojciech Śleszyński**, który odczytała Pani Elżbieta Popławska z Muzeum. W skierowanym słowie podkreślił znaczenie Matki Sybiraczki na zesłaniu jak i uhonorowaniem losów kobiet matek, które w niezwykle trudnych warunkach zaślania dawały swoim dzieciom oparcie, siłę i nadzieję.

Po wystąpieniach została omówiona modlitwa, po której uczestnicy udali się do Domu Kultury Śnieżka. Tu odbyła się gala wyróżnień i podziękowań osobom, które wspierają działalność Związku Sybiraków oraz okolicznościowe wystąpienia zaproszonych Gości.

Słowo do zgromadzonych skierował Prezes Zarządu Głównego Związku Sybiraków w Warszawie Pan **Kordian Borejko**, który m.in. powiedział: *„Spotkamy się dzisiaj na sybirackim spotkaniu pokoleń. W dniu, który na zawsze wpisze się w historię Waszego miasta i w serca nas wszystkich. Byliśmy świadkami chwili niezwyklej odsłonięcia i przekazania społeczeństwu Dębicy Ławeczki, pomnika Matki Sybirackiej. To nie jest zwykły pomnik. To symbol, który od dziś będzie bił sercem naszej pamięci. Ta symboliczna ławeczka umiejscowiona w bezpośrednim sąsiedztwie Ronda i Placu Sybiraków dopełnia to miejsce, tworząc kompleksowy namacalny ślad naszej syberyjskiej historii.*

Jednak ta ławeczka nie powstałaby, gdyby nie ogromne serca i zrozumienie wielu ludzi. Opowiadał mi Jurek Godzisz, niestrudzony motor całego przedsięwzięcia, o wielkiej przychylności z jaką spotkał się u przedsiębiorców, dębickich przedsiębiorców. To właśnie ich wsparcie, obok kluczowej pomocy pana Ministra Lecha Parella, szefa Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych, stało się fundamentem tego dzieła. Cieszę się, że w ostatnich etapach dołączył do wsparcia z pełnym

zaangażowaniem pan Burmistrz Mateusz Kutrzeba wraz z swym zastępcą panem Maciejem Małozięciem, którym również bardzo serdecznie dziękuję.

Dzisiaj w tym szczególnym dniu pragniemy oddać hołd tym, które były cichymi bohaterkami syberyjskiego piekła, polskim kobietom, naszym matkom. To one w bydłowych wagonach syberyjskiej tajdze, w kazachstańskich stepach stawały się twierdzą niezłomności. Ich serca, choć pełne bólu i strachu, były przepelnione miłością silniejszą niż mróz i głód (...) Cześć i chwała bohaterkom, matkom Sybiraczkom”.

W skierowanym przez Wojewodę Podkarpacką **Teresę Kubas-Hul** liście można przeczytać: „Wydarzenie to jest wyrazem hołdu wobec wszystkich Ofiar sowieckich represji oraz symbolem pamięci o niezłomnych matkach, które dźwigały ciężar tragedii i zesłania, troszcząc się o życie i nadzieję swoich bliskich. Upamiętnienie Sybiraków i ich rodzin to nasz moralny obowiązek. Ich dramatyczne losy uczą nas, czym jest cierpienie, zadane niewinnym, ale także pokazują siłę ducha, który przetrwał mimo nieludzkich warunków i doświadczeń. Ławeczka Pomnik Matki Sybiraczki to piękny, symboliczny gest przypominający, że pamięć o tamtych wydarzeniach nie może zniknąć (...)”.

Prezes Koła Związku Sybiraków w Dębicy Pani **Maria Aktyl** powiedziała: „Każdy z nas, Sybiraków, nosi w sercu pamięć o tamtych dniach, o głodzie, o ciężkiej pracy, o tęsknocie za najbliższymi, za Polską, ale też i o sile, która pozwalała przetrwać tę wiarę, tę nadzieję i miłość i niezłomność naszych Matek. Dziś odsłaniliśmy i przekazaliśmy Dębickiej społeczności ławeczkę Matki Sybiraczki, pomnik szczególny. Jeśli my Zesłańcy mieliśmy odwagę przeżyć i zachować polskość, to tylko dzięki naszym matkom. To one mimo cierpienia tuliły swoje dzieci, dzieliły się każdym kawałkiem chleba. Uczyły nas modlitwy i ojczystego języka. One były ostoją życia tam, gdzie panowała śmierć. Ta ławeczka niech będzie miejscem zadumy, ale też ciepła. Miejscem, gdzie młodzi usiądą i zapytają, jak to było (...)”.

UROCZYSTOŚCI I SPOTKANIA

Na zakończenie uroczystości wystąpił zespół „**Chawira**” z Krakowa prezentując piękne melodie kresowe, lwowskie.

Tekst: **Jerzy Godzisz**

Tekst i zdjęcia: **Marian Boczar**

Ławeczka – pomnik Matki Sybiraczki w Dębicy

VIII Marsz Pamięci Sybiru Ziemi Ostrowskiej oraz rocznicy 20-lecia nadania Szkole Podstawowej w Kalinowie imienia „Zesłańców Syberyjskich”

Dnia 26 września 2025 r. odbył się już VIII Marsz Pamięci Zesłańców Sybiru Ziemi Ostrowskiej... Delegacja Oddziału Warszawskiego Związku Sybiraków: Felicja Melon i Leon Zujko odpowiadając na zaproszenie reprezentowała po raz kolejny warszawskich Sybiraków w tym marszu. Celem marszu było wykazanie, że PAMIĘTAMY o tych trudnych chwilach, pełnych cierpienia, bólu, głodu, strachu i tęsknoty, z którymi musieli się zmierzyć mieszkańcy Ziemi Ostrowskiej a także setek tysięcy Polaków z Kresów Wschodnich Polski wywiezieni na nie-ludzką ziemię... Jednocześnie to spotkanie było poświęcone mijającej 29 września 2025 r. 20 rocznicy nadania szkole imienia „Zesłańców Syberyjskich”.

Ludzie, których wyrwano z domów, pozbawiono nie tylko dorobku całego życia, ale również starano się pozbawić godności i człowieczeństwa a nierzadko życia tylko za to, że byli Polakami...

W marszu wzięła udział młodzież szkół z Kalinowa. Jasienicy oraz ze szkół zaprzyjaźnionych, miejscowa ludność oraz delegacje Sybiraków z Warszawy, Ostrołęki a także delegacje kombatanckie oraz przedstawiciele miejscowych władz samorządowych.

Uroczystość rozpoczęła się apelem i złożeniem wieńców oraz zapaleniem zniczy przy Symbolicznej Mogile Sybiraków Ziemi Ostrowskiej na cmentarzu parafialnym w Jasienicy. Po apelu w kościele pw. Św. Rocha odbyła się Msza święta odprawiona przez ks. kan. Piotra Kapelańskiego poświęcona Sybirakom.

Po eucharystii nastąpiło formowanie szyku i przemarsz do Niepublicznej Szkoły Podstawowej im. Zesłańców Syberyjskich w Kalinowie. Marsz prowadzili: Adam Jabłonka – pomysłodawca i inicjator tego marszu oraz ks. kan. Piotr Kapelański, proboszcz parafii pw. Św. Rocha

w Jasienicy, współorganizator marszu . Po dotarciu do Kalinowa, przy pomniku Pamięci Sybiraków znajdującym się koło szkoły, odbył się „Apel Pamięci”, odśpiewano Hymn Sybiraków, złożono kwiaty i zapalono znicze. Dalsza część uroczystości odbyła się w pobliskie Sali OSP w Kalinowie zaprzyjaźnionej ze szkołą.

Trzeba przyznać, że część artystyczna przygotowana prezentowana przez uczniów szkoły w Kalinowie na długo pozostanie w pamięci wszystkich uczestników spotkania. Pan Adam Jabłonka były dyr. Szkoły Podstawowej w Kalinowie w prelekcji wspominał okoliczności związane z nadaniem szkole imienia „Zesłańców Syberyjskich” i wiele innych zdarzeń z tym związanych. Wystąpienie dyrektora spotkało się z dużym zainteresowaniem zebranych. Po tym wystąpieniu głos zabrało wiele osób oceniających w superlatywach dokonania szkoły przez ten cały okres z tym, że ostatnie pięć lat szkoła funkcjonuje jako niepubliczna po próbie jej likwidacji przez władze gminne, ale dzięki postawie mieszkańców i pomocy stowarzyszenia edukacyjnego nie doszło do tego i szkoła funkcjonuje dalej odnosząc wiele sukcesów edukacyjnych. Pozornie małą szkołę dzięki Adamowi Jabłonce z gronem pracowników oraz obecnej dyrekcji z gronem pracowników szkoła jest „wielka”...

Po uroczystości nastąpił tradycyjny poczęstunek – pyszna grochówka, przygotowaną przez

Koło Gospodyń „Kalinowe Szpilki”, smakowite ciasta przygotowane przez rodziców i nauczycieli szkoły oraz społeczność szkolną wspomagającą organizacyjnie imprezę.

Jesteśmy pod wrażeniem zaangażowania miejscowej społeczności w organizację i przeprowadzenie marszu.

Opracował: **Leon Zujko**

Lekcje historii w Białymstoku

Nazywam się Jolanta Hryniewicka. Miałam zaszczyt uczestniczyć w dwóch wyjątkowych lekcjach żywej historii, które odbyły się we wrześniu 2025 roku w Białymstoku.

Pierwsze spotkanie miało miejsce 18 września 2025 roku w III Liceum Ogólnokształcącym im. K.K. Baczyńskiego. Gośćmi spotkania byli Józef Panasiuk, Barbara Sokólska oraz Jolanta Hryniewicka. Każdy z uczestników podzielił się swoimi wspomnieniami związanymi z deportacją na Sybir i trudnymi latami spędzonymi na zesłaniu.

Relację z pobytu na Syberii przedstawiła również Jolanta Hryniewicka, która przybliżyła młodzieży okoliczności wywózek, codzienne życie na zesłaniu oraz dramatyczne losy polskich rodzin. Uczniowie z dużym zainteresowaniem słuchali opowieści o tym, skąd wzięła się nazwa „Sybiracy” i jak doszło do powstania Związku Sybiraków – organizacji zrzeszającej osoby, które przeszły przez piekło syberyjskiej tułaczki.

Drugie spotkanie odbyło się 30 września 2025 roku w Szkole Podstawowej im. Sybiraków w Białymstoku. Tym razem do grona gości dołączyła Janina Rutkowska, wywieziona w 1952 roku z Litwy.

Wszystkich Zesłańców łączyły bardzo podobne losy – różniły się jedynie okresem deportacji i rokiem urodzenia. W ich wspomnieniach często powracał motyw siły i poświęcenia matek, które mimo dramatycznych warunków potrafiły chronić swoje dzieci, dodawać im otuchy i walczyć o ich powrót do ojczyzny. To właśnie dzięki ich trosce i determinacji wielu Sybiraków mogło po latach wrócić do Polski.

Oba spotkania były niezwykle wzruszające i pouczające. Uczniowie mieli okazję poznać historię nie tylko z podręczników, ale z ust osób, które przeżyły te tragiczne wydarzenia.

Opracowała: **Jolanta Hryniewicka**

Foto: **III LO**

Wprowadzenie relikwii św. Rafała Kalinowskiego do Kaplicy Sybiraków w Gorzowie Wielkopolskim

5 października 2025 r. w kościele pw. NMP Królowej Polski w Gorzowie Wielkopolskim, podczas uroczystej Mszy św. pod przewodnictwem J.E. ks. biskupa Adriana Puta, odbyło się wprowadzenie do Kaplicy Sybiraków relikwii św. Rafała Kalinowskiego, patrona Sybiraków.

W uroczystości uczestniczyli licznie zgromadzeni Sybiracy, z Prezesami Honorowymi Jadwigą Ostrowską i Marią Dratwińską, z Prezes Oddziału Związku Sybiraków w Gorzowie Wielkopolskim Ewą Rawą, rodziny oraz przyjaciele. Podczas uroczystości poczet sztandarowy

Związku Sybiraków reprezentowali kadeci Gorzowskiego Korpusu Kadetów im. Zesłańców Sybiru przy ZSTiO w Gorzowie Wielkopolskim.

Był to wyjątkowy i historyczny moment dla gorzowskiej wspólnoty Sybiraków – pełen wzruszenia, modlitwy i refleksji nad losem zesłańców, ich cierpieniem i niezłomną wiarą.

Podczas uroczystości proboszcz ks. Tomasz Sałatka wyjaśnił, że inicjatorką wprowadzenia relikwii św. Rafała Kalinowskiego do kaplicy Sybiraków jest Ewa Rawa, prezes Oddziału Związku Sybiraków w Gorzowie. Kapłan podziękował młodzieży za udział we Mszy św. i honorową wartość pocztu sztandarowego.

Wprowadzenie relikwii św. Rafała Kalinowskiego ma głębokie znaczenie również dla parafii pw. NMP Królowej Polski, w której od lat gromadzą się Sybiracy na wspólnej modlitwie. To właśnie wewnątrz tej świątyni skrywa Sybiracką Kaplicę. 1 października 2000 r., podczas konsekracji kościoła NMP Królowej Polski przy ul. Żeromskiego, śp. bp Adam Dyczkowski poświęcił także Kaplicę Sybiraków.

W Kaplicy znajduje się w niej m.in. drewniana rzeźba patrona Sybiraków św. Rafała Kalinowskiego, który po klęsce powstania styczniowego tak jak wielu Polaków został zesłany na Syberię. Powróciwszy do Królestwa Polskiego wstąpił do zakonu karmelitów. Jako duchowny, posługiwał i niósł pocieszenie wiernym w trudnym czasie zaborów. Rzeźba została wykonana przez Stanisława Tomaszewskiego. W centralnym punkcie kaplicy znajduje się kopia cudownego obrazu Matki Bożej Sybirackiej, którego oryginał znajduje się w Grodźcu w diecezji opolskiej. Wykonania kopii obrazu podjął się Andrzej Majewski – mieszkający na stałe w Szwecji, który słynie z licznie namalowanych obrazów Maryi – w ramach dziękczynienia za uratowane zdrowie.

W pierwszą środę miesiąca o godz. 17.45 w Kaplicy Sybiraków odbywają się comiesięczne modlitwy za Ojczyznę, za Sybiraków żyjących i zmarłych oraz za wszystkich, którzy doświadczyli represji i zesłań.

Opracowanie: **Ewa Rawa**

Modlitwa pod przewodnictwem Bp. Adriana Puta w Kaplicy Sybiraków

Gorzowscy Sybiracy

Poranek patriotyczny – lekcja historii z udziałem uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych

24 września po raz kolejny odbył się „Poranek Patriotyczny – lekcja historii”. Tematem spotkania członków przemyskiego Oddziału Związku Sybiraków z uczniami były losy Zesłańców Sybiru. Na zaproszenie, na spotkanie przybyła młodzież z przemyskich szkół podstawowych i ponadpodstawowych.

Spotkanie poprowadził Marian Boczar wiceprezes przemyskiego Oddziału Związku Sybiraków, który na wstępie przedstawił skutki podpisanego 23 sierpnia 1939 r. tajnego paktu Ribbentrop-Mołotow i uchwały z 5 grudnia 1939 r. Rady Komisarzy Ludowych Związku Sowieckiego o deportowaniu ludności polskiej ze wschodnich obszarów II RP oraz historię powstania i działalności Związku Sybiraków.

Podczas pierwszej części spotkania w montażu słowno-muzycznym historię zesłań i tułaczego losy Sybiraków przedstawili uczniowie ze Szkoły Podstawowej Nr 15 im. A. Mickiewicza pod opieką Pani Moniki Góruckiej, Pana Marcina Dumy i Pana Łukasza Cebieńko.

W drugiej części spotkania odbyła się projekcja 30 minutowego filmu pt.: „Powrót do Medyki” realizowanego przez Pana dr Pawła Kuczyńskiego. Film jest kontynuacją opowieści o losach Stanleya Opalko pochodzącego z Medyki, który wraz z rodziną został wywieziony na Sybir. Po filmie reżyser odpowiadał na pytania uczniów szkół.

Przygotowana na to spotkanie – żywą lekcję historii – sala widowiskowa w Centrum Kulturalnym w Przemyśle zappełniła się około 240 osobami.

Z relacją ze spotkania można zapoznać się na stronie internetowej przemyskiego Oddziału.

Tekst i zdjęcia: **Marian Boczar**

*Spotkanie było współfinansowane ze środków
Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych*

UROCZYSTOŚCI I SPOTKANIA

Uczniowie na Powązkach Wojskowych

Uczniowie Szkoły Podstawowej nr 387 im. Szarych Szeregów robią porządki przy pomniku Sybiraków na Powązkach Wojskowych.

Ś.P. Alojzy Grubezak

ur. 4 kwietnia 1930r. – zm. 21 maja 2025r.

Alojzy Grubezak urodził się w Wielkopolsce, w gminie Dąbno, powiecie dąbrowskim na Wołyniu (ówczesna II Rzeczpospolita, dziś Ukraina). Jego ojciec, Kazimierz Grubezak, otrzymał tam 13 ha ziemi w uznaniu za zasługi w Powstaniu Wielkopolskim oraz podczas I wojny światowej. Został odznaczony Wielkopolskim Krzyżem Powstańczym. Alojzy był najmłodszym z trojga rodzeństwa. Miał siostrę Czesławę (ur. 1926r., zm. 2001r.) oraz brata Henryka (ur. 1927r., zm. 2017r.).

Dnia 10 lutego 1940r. cała rodzina została deportowana przez NKWD w ramach masowych wywózek Polaków. Najpierw trafili do punktu zbiorczego w m. Żukowskiego, a następnie przewieziono ich saniami do Żolibuśowa. Tam załadowano ich do bydłych wagonów. W środku znajdował się *złoty piecyk*, tzw. „kozła”, który był jednocześnie źródłem ciepła, ale też tragedii – dzieci często ulegały poparzeniu wrznięciem podczas nagłych szarpnięć pociągu. Ubikację w wagonie stanowili zwykły otwór w podłodze, do którego wstawiono wiadro bez dna. Podczas wielodniowej podróży podano jedynie dwa posiłki – kaszę jaglaną z olejem sojowym. Bez zapasów zabranych z domu nie było szans na przetrwanie. Wiele osób zmarło w trakcie tej morderczej drogi. W końcu, 28 lutego 1940r., wagony z wycieńczonymi Polakami dotarły do Kotłasu w obwodzie archangielskim. Dalej transportowano ich przez dwa dni saniami, a następnie barkami po rzecze Dwinię do „Jesobazy” Komarticha w Sińskiejkim Sielsowiecie, w rejonie Czerewkowskim, obwód archangielski. Rodzinę Alojzego osiedlono w leśnych bunkach zbudowanych z bali, uszczelnionych tylko mchem. Jak opisał we wspomnieniach, w dwóch bunkach mieszkało łącznie aż 60 rodzin. Na każdą rodzinę przypadało jedno łóżko oraz pryzma nad nim.

Mężczyźni wyposażeni zostali w siekiery i pily potrzebne do pracy przy wyrębie lasu. Natomiast kobiety otrzymały pily do obcinania gałęzi. Kłody drewna w okresie roztopów splewiano rzeką do Archangielska i Kotłasu. Praca była ciężka, a dodatkowo dokuczał straszliwy mróz i wilgoć od śniegu. W tak wyniszczających warunkach moje żywnościowe wynosiły początkowo skromne 500g chleba dla pracujących, a 300g dla niepracujących.

Po krótkim czasie nawet te moje zostały zmniejszone do 300g dla pracujących i do 200g dla pozostałych osób. Mimo dramatycznych okoliczności, matka Alojzego, Kazimiera, potrafiła oszczędzać chleb, susząc go na suchary na ewentualne gorsze czasy. Okazywały się one później bardzo pomocne w czasie długiej drogi do Indii. W obozie nie było żadnej opieki lekarskiej. Alojzy uczęszczał do rosyjskiej szkoły, z buntowniczą niechęcią, bo nie chciał się uczyć po rosyjsku. Jednakże jego Ojciec powtarzał: „Ucz się, bo tego, czego się nauczysz, nikt ci nie odbierze”. Tak więc robił i uczył się.

Nadzieję dla Alojzego i jego rodziny oraz pozostałych zesłańców była amnestia ogłoszona 30 lipca 1941r., po śladzie Sikorski-Majski. Trzy miesiące później rodzina rozpoczęła długą wędrówkę do ojczyzny. W czasie

Kazimierz Grubezak

Pozostaniesz na zawsze w naszej pamięci.

Z głębokim smutkiem zawiadamiamy,
że dnia 27 grudnia 2024 r.
po ciężkiej chorobie odszedł od nas
ukochany Mąż, Tata i Dziadek

Ś † P

Jan Sosnowski

*Zesłaniec Sybiru w latach 1946-1956,
architekt, członek SARP,
zawsze oddany najbliższemu,
żył 81 lat*

Msza św. pogrzebowa zostanie odprawiona
8 stycznia 2025 r. o godz. 10.30 w parafii pw. Pierwszych
Polskich Męczenników na os. Tysiąclecia 73.

Pogrzeb odbędzie się tego samego dnia o godz. 12.45
na cmentarzu Miłostowo od strony ul. Warszawskiej.

W smutku pogrążeni
Żona, Córka i Syn z rodzinami

W dniu 14 lutego 2025r. zmarła, przeżywszy 88 lat

†
Ś P

BARBARA
RYBAŁTOWSKA-SZELICHOWSKA

Nabożeństwo żałobne zostanie odprawione 25 lutego 2025 roku
o godz. 12.00 w kościele św. Karola Boromeusza na Powązkach,
po którym nastąpi odprowadzenie Zmarłej
na cmentarz miejscowy do grobu rodzinnego.
O czym zawiadamiają pogrążeni w głębokim smutku

córka, wnuczka i wnuk

Ceremonia pogrzebowa przygotowana przez: BPUP „Iris Levis”, ul. Opaczynska 15, 02-388 Warszawa tel. 661 990 680, 22 490 46 94

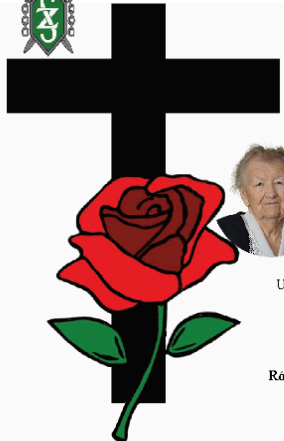
†

NIE UMIERA TEN KTO TRWA W PAMIĘCI ŻYWYCH

Janina Frątczak

żyła lat 87

Msza żałobna odbędzie się 28.05.2025 r. o godz. 10:45
w Parafii Świętych Aniołów Stróżów ul. Skotarska 120.
Ceremonia pogrzebowa odbędzie się o godz. 12:00
na Cmentarzu Naramowickim.

„Rozłąka Jest Naszym Losem – Spotkanie Naszą Nadzieją”

Członkowie Związku Sybiraków w Przemyslu
i Zarząd Oddziału Związku
z głębokim żalem żegnają
nieodżałowanej pamięci Koleżankę

Śp. Janinę Boczar

urodzoną w 1936 roku.

W tragiczną noc 10 lutego 1940 r. deportowana z Bachowa
do ZSRR, pos. Chmielicha, rej. wiershnie-gorodkowski,
obł. Mołotowska. Do Polski z zesłania powróciła w kwietniu 1946 r.
Odnaczona Krzyżem Zesłańców Sybiru, Medalem Pro Patria,
Odznaką Honorową Sybiraka

Uroczystości pogrzebowe rozpoczną się w dniu 26 czerwca 2025 r. o godz. 10.30
modlitwą różańcową w Kościele pw. św. Józefa XX Salezjanie w Przemyslu.

Msza św. żałobna zostanie odprawiona o godz. 11.00, po której nastąpi
odprowadzenie Zmarłej na miejsce wiecznego spoczynku – Cmentarz Główny
w Przemyslu (parking górny).

Różaniec za duszę Zmarłej zostanie odmówiony w dniu 25 czerwca o godz. 16.30
w Kaplicy „ZUP TUMBA” ul. Brata Alberta 8 w Przemyslu.

*Spoczywaj w spokoju
Zarząd Oddziału Związku Sybiraków*

*Rodzinie Zmarłej
składamy wyrazy
współczucia*

www.sybiracy.przemysl.pl

Z żalem zawiadamiamy, że w dniu 9 listopada 2024 r.
w wieku 88 lat odeszła od nas w Rockledge (Floryda, USA)

Ewa Wysocka z d. Solecka,

zamieszkała w Melbourne na Florydzie w USA.
Złożenie prochów w grobie rodzinnym na Cmentarzu Batowice
w Krakowie odbędzie się dnia 28 sierpnia 2025 r. o godz. 11:40
(kaplica przy ul. Reduta).

Jako mała dziewczynka została wywieziona na Sybir,
czemu dała wyraz w swoje książce „Ocalone listy z Syberii”

**Ze smutkiem przyjęliśmy wiadomość o śmieci
wieloletniego Prezesa
Oddziału Związku Sybiraków w Słupsku
Pana Jerzego Bogdana Lisieckiego.**

Rodzinie i Przyjaciołom
głębokie wyrazy współczucia
składa
Zarząd Główny Związku Sybiraków

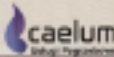
19
Dnia 29.07.2025r. odszła od nas najukochańsza
Mama, Teściowa, Babcia, Prababcia

Śp.

**IZABELA
JANUSZKIEWICZ**

żyła lat 93

Ceremonia pogrzebowa odbędzie się dnia 02.08.2025r. (sobota)
o godz. 11:00 w Kaplicy na Cmentarzu Komunalnym w Świebodzinie.

 Pogrzebowa w smutku RODZINA

Krematorium - Usługi Pogrzebowe Caelum, Salsztów, PL, Refektoryj 13, tel. 790 66 68 38

W dniu 28.07.2025r. w wieku 85 lat zmarł

Ś.P. MICHAŁ
BUNIAK

Msza żałobna odbędzie się w Kościele św. Jerzego
dnia 02.08.2025r. o godz. 11:00

Wystawienie zmarłego w Domu Przedpogrzebowym w Goleniowie
dnia 02.08.2025r. o godz. 12:00

Wyprowadzenie zmarłego z Domu Przedpogrzebowego
dnia 02.08.2025r. o godz. 12:30

Pracownia Usług Pogrzebowych Komunalnych
Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
ul. J. Piłsudskiego 17 C
70-100 Szczecin, tel. 934 024 806

Powiadamnia pogrążona w smutku Rodzina

21 września 2025 roku zmarła w wieku 92 lat

Ś P

Julia Kowalczyk
z domu Ciesielska

Msza św. żałobna odprawiona zostanie **1 października 2025 r. o godz. 10:00**
w kościele p.w. Narodzenia Pańskiego w Warszawie przy ul. Ostrobramskiej 72,
po której nastąpi wyprowadzenie
do grobu rodzinnego na cmentarz Komunalny Północny w Warszawie,
wjazd od bramy głównej o **godzinie 11:30.**

**Pogrążony w smutku
syn**

USŁUGI POGRZEBOWE „GRALEWSKI sp. z o.o.” – Warszawa ul. Ostrobramska 72, tel. 507 507 487

***Z głębokim smutkiem i żalem zawiadamiamy,
że w dniu 05.08.2025 roku, w wieku 99 lat, zmarł wieloletni
przewodniczący Wojewódzkiej Rady Kombatantów
i Osób Represjonowanych w Łodzi
śp. Mirosław Pejka.***

Śp. Mirosław Pejka – Sybirak urodził się 03.05.1926 roku w Brześciu, nad Bugiem, a 10.02.1940 roku deportowany wraz z matką do łagru Udacznyj Wierchnyl, Udacznyj Niżnyj i Kwitok w obwodzie irkuckim. Do Polski powrócił w maju 1946 roku. Po reaktywowaniu Związku Sybiraków w Łodzi został prezesem Koła Łódź-Bałuty, a od 1990-1999 roku był wiceprezesem Zarządu Oddziału i przewodniczącym Komisji Weryfikacyjnej ds. Kombatanckich.

Śp. Mirosław Pejka od 1994 roku był członkiem Zarządu Głównego Związku Sybiraków. Od 1999 roku pełnił funkcję przewodniczącego – Wojewódzkiej Rady Kombatantów i Osób Represjonowanych w Łodzi. Był zaangażowany w upamiętnienie historii zesłańców Sybiru, współinicjator wykonania tablicy ku czci Sybiraków w piątą rocznicę reaktywowania Związku i ufundowania tablicy ku czci św. Rafała Kalinowskiego, patrona Sybiraków.

Za swoją działalność był wielokrotnie wyróżniany, m.in. Odznaką Honorową Sybiraka, Złotą Odznaką Honorową za Zasługi dla Związku Sybiraków, Złotym Medalem Opiekuna Miejsc Pamięci Narodowej, Medalem „Pro Memoria”, Medalem „Pro Patria”, Odznakę „Za Zasługi dla Miasta Łodzi”, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, również Odznaką Za Zasługi dla Miasta Łodzi oraz Medalem 600-lecia Łodzi, Krzyżem Zesłańców Sybiru.

Śp. Mirosława Pejkę pożegnaliśmy 12 sierpnia 2025 roku na łódzkim cmentarzu przy ul. Zgierskiej.

Cześć Jego pamięci!
Zarząd Oddziału Związku Sybiraków w Łodzi.

*Z głębokim smutkiem zawiadamiamy,
że wieku 93 lat odszedł od nas
śp. Zenon Puchalski
który odszedł do Pana 1 października 2025 roku*

Zenon Puchalski został wywieziony 10 lutego 1940 roku z osady wojskowej Zacisze w okolicach Zabłudowa wraz z rodziną do miejscowości Toporok. Po podpisaniu układu Sikorski–Majski jego rodzice przenieśli się najpierw do Niżnej Udacznej, a następnie do Krasnego Majaku. Na zesłaniu przebywał sześć lat, znosząc trudy i cierpienia, które na zawsze zapisały się w jego pamięć.

Po powrocie do Ojczyzny poświęcił się utrwalaniu prawdy o losach zesłańców. Był autorem książki „Z Zacisza na Syberię”, w której opisał swoje przeżycia i wspomnienia z tamtego okresu. Z jego inicjatywy powstał pomnik-obelisk w kolonii Zacisze, upamiętniający nazwiska deportowanych mieszkańców tej miejscowości. Począwszy od roku 2000, z jego inspiracji corocznie odbywały się uroczystości rocznicowe, które gromadziły Sybiraków, ich rodziny i lokalną społeczność.

Śp. Zenon Puchalski pozostanie w naszej pamięci jako serdeczny przyjaciel, człowiek życzliwy, zawsze gotowy do pomocy. Chętnie dzielił się swoimi doświadczeniami z młodszym pokoleniem, dbając o to, by pamięć o Sybirze nigdy nie zginęła. Jego wspomnienia poruszały serca słuchaczy i budziły refleksję nad historią naszego narodu.

Cześć Jego Pamięci.
Zarząd Oddziału
Związku Sybiraków w Białymstoku

„Rozłąka Jest Naszym Losem – Spotkanie Naszą Nadzieją”

**Śp. Mieczysława
Pogodzińskiego**

Zesłańca Sybiru
urodzonego w 1929 roku

W tragiczną noc 10 lutego 1940 roku deportowany wraz z rodziną
z miejscowości Trauguttówka pow. Sarny do ZSRR na Sybir
pos. Przedwiżnoje, obl. Wołgodskaja.
Do Polski powrócił w kwietniu 1946 roku.
Odznaczony Krzyżem Zesłańców Sybiru

Uroczystości pogrzebowe rozpoczną się w dniu **6 października 2025 r.**
o godz. 10.30 w kościele murowanym na Cmentarzu Bródnowskim.

Spoczywaj w spokoju
Zarząd Główny Związku Sybiraków

Rodzinnie Zmarłego
składamy wyrazy
współczucia

Z głębokim żalem zawiadamiamy, że 2 października 2025 roku
zmarła przeżywszy 95 lat nasza ukochana Mama i Babcia

†
Ś P

Henryka Dobosz

Uroczystości pogrzebowe rozpoczną się
7 października 2025 roku, o godzinie 12:00,
w Nowej Kaplicy na Cmentarzu Komunalnym
w Opolu - Półwsi, po czym nastąpi
odpowiedzenie na miejsce
wiecznego spoczynku.

Rodzina

ZBIÓR POGRZEBOWY
ZIELON MIEJASZ 14

Spis treści

Wspieranie działań archiwalnych 2024	4
Szkolny Konkurs Wiedzy o Patronie w Nowym Sączu	7
Spotkanie Sybiraków z młodzieżą w Katolickiej Szkole Podstawowej im. Św. Jana Pawła II w Gorzowie Wielkopolskim w ramach projektu „Silni Polską!”	8
W Augustowie szanują odchodzące pokolenie!	11
XXII Międzyszkolny Konkurs Poezji Sybirackiej im. Mariana Jonkajtysa	14
XXXII Zjazd Związku Sybiraków Litwy z udziałem Sybiraków z Polski – Kowno, 29 marca 2025 r.	15
Uroczystość w Zespole Szkół Technicznych i Ogólnokształcących z Oddziałami Integracyjnymi im. Stanisława Staszica w Białymstoku.	17
XVII Nowosądecki Marsz Pamięci Sybiraków	19
85. rocznica upamiętniająca dzień Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej oraz drugiej masowej deportacji obywateli polskich na Sybir ...	22
Wystawa pt. „Wojciech Narębski – świadek historii i strażnik pamięci o bohaterach spod Monte Cassino” w Szkole Podstawowej im. Niedźwiedzia Wojtki w Ulimiu	23
Uroczystość 90. rocznicy śmierci Marszałka Józefa Piłsudskiego w Legnicy	27
Uroczystość Dnia Matki warszawskich Sybiraków... ..	30
Drugie międzypokoleniowe spotkanie „Sybiracy w Afryce”	34
100. urodziny pani Heleny Augustyn	35
Lubuscy Sybiracy na uroczystościach odpustowych u Matki Bożej Cierpliwie Słuchającej w Rokitnie – pamięć, modlitwa, wspólnota	37
Zakończenie roku szkolnego w VI Liceum Ogólnokształcącym im. Zesłańców Sybiru w Toruniu.	40

KOMUNIKAT 2/156

Pamięci zesłanych w III i IV deportacji. Uroczystości w Białymstoku	42
Szkoła Podstawowa nr 17 im. Sybiraków w Grudziądzu organizatorem obchodów Światowego Dnia Sybiraka	47
Obchody Dnia Sybiraka w Legnicy	51
Obchody Światowego Dnia Sybiraka w Oddziale Łomża	55
Uroczystość Dnia Sybiraka w Toruniu	60
Dzień Sybiraka w Kole w Głogowie.	64
Obchody Dnia Sybiraka w Nowym Sączu	66
86. rocznica agresji sowieckiej i Dzień Sybiraka w Przemyśle	68
W Dębicy odsłonięto ławeczkę – pomnik Matki Sybiraczki	72
VIII Marsz Pamięci Sybiru Ziemi Ostrowskiej oraz rocznicy 20-lecia nadania Szkole Podstawowej w Kalinowie imienia „Zesłańców Syberyjskich”	77
Lekcje historii w Białymstoku	80
Wprowadzenie relikwii św. Rafała Kalinowskiego do Kaplicy Sybiraków w Gorzowie Wielkopolskim	81
Poranek patriotyczny – lekcja historii z udziałem uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych	84
Uczniowie na Powązkach Wojskowych	86
Odeszli od nas	88

Szanowni Państwo
w Państwa ręce oddajemy ostatni drukowany
numer „**KOMUNIKATU**”.
Kolejne numery będą tylko w formie elektronicznej
publikowane na stronie internetowej
Zarządu Głównego Związku Sybiraków pod adresem:
www.sybiracyzg.pl

**Relacje z uroczystości nadal można przysyłać do biura Zarządu
Głównego biuro@sybiracyzg.pl**